

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Veronika Mikulincová

**PŮSOBNÍ VE FOLKLORNÍM SOUBORU JAKO
FORMA TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU DOSPÍVAJÍCÍCH**

Olomouc 2019

Vedoucí práce: doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použila jsem uvedených pramenů a literatury uvedené v seznamu použitých zdrojů.

V Olomouci dne 20. 4. 2019

.....

Veronika Mikulincová

Poděkování

Děkuji panu doc. PhDr. Tomáši Čechovi, Ph.D., za odborné vedení bakalářské práce, za ochotu a poskytnutí svého času na konzultace a rady.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Veronika Mikulincová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D
Rok obhajoby:	2019
Název práce:	Působení ve folklorním souboru jako forma trávení volného času dospívajících
Název práce v angličtině:	Work in the folklore ensemble as a form of spending leisure of adolescent.
Anotace práce:	<p>Hlavním cílem bakalářské práce je seznámit s udržováním folkloru v současné době a prostřednictvím výzkumného šetření zkoumat význam působení dospívajících ve folklorním souboru. Práce je rozdělena do čtyř kapitol.</p> <p>V úvodu je charakterizována problematika trávení volného času. Obsahuje popis výchovy ve volném čase, faktory ovlivňující volný čas, prevence před rizikovým trávením volného času. Dále následuje charakteristika vývojového období adolescence, tělesné proměny, získávání identity, socializace v adolescenci. Na závěr teoretické části je podrobná charakteristika folkloru a tradic v dnešní době, udržování tradic, zvyky a tradice na Slovácku, folklor na Slovácku a folklorní soubory jako forma trávení volného času.</p> <p>Hlavním cílem výzkumné části bakalářské práce je prostřednictvím výzkumného šetření zkoumat význam působení dospívajících ve folklorním souboru, přínos folklorního souboru pro dospívajícího.</p>
Klíčová slova:	Folklor, zvyky a tradice, folklorní soubor, adolescence, volný čas.

<p>Anotace v angličtině:</p>	<p>The main aim of this thesis is to familiarize with the main tenance of folklore at present and to study mening of acting of adolescents in folklore ensemble via research survey. The thesis is divide din to four chapters.</p> <p>The introduction deals with characterization of the matters of spending leisure time. It contains a description of free-time education, factors which are affecting leisure time, preventiv of risky free-time spending. Characterization of developmental period of adolescence, body changes, acquisition of identity, socialization in adolescence follows next. At the end of the theoretical part there is adetailed characterization of folklore and traditions in the present time, keeping the traditions, habits and traditions in Slovakia, folklore and folklore ensembles as a form of spending leisure time.</p> <p>The main purpose of there search part is to investic at ether portance of taking part in folklore ensemble for adolescents and the contribution of folklore ensemble to adolescents.</p>
<p>Klíčová slova v angličtině:</p>	<p>Folklore, customs and traditional, folklore ensemble, adolescent, leisure.</p>
<p>Přílohy vázané v práci:</p>	<p>Příloha č. 1 – Rozhovor č. 1 Příloha č. 2 – Rozhovor č. 2 Příloha č. 3 – Rozhovor č. 3 Příloha č. 4 – Rozhovor č. 4 Příloha č. 5 – Rozhovor č. 5 Příloha č. 6 – Rozhovor č. 6</p>
<p>Rozsah práce:</p>	<p>49 stran + přílohy</p>
<p>Jazyk práce:</p>	<p>Český jazyk</p>

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 PROBLEMATIKA TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU U DOSPÍVAJÍCÍCH.....	8
1.1. VÝCHOVA VE VOLNÉM ČASE	9
1.2. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	11
1.3. TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU U DOSPÍVAJÍCÍCH.....	14
1.4. PREVENCE RIZIKOVÉHO TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	15
2 PSYCHOLOGIE ADOLESCENCE.....	17
2.1. TĚLESNÁ PROMĚNA V OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ.....	18
2.2. IDENTITA ADOLESCENTA	20
2.3. SOCIALIZACE V ADOLESCENCI.....	21
3 VÝZNAM FOLKLORU A TRADIC V SOUČASNÉ DOBĚ.....	24
3.1. UDRŽOVÁNÍ TRADIC	25
3.2. FOLKLORNÍ SOUBORY JAKO FORMA TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	26
3.3. FOLKLOR NA SLOVÁCKU.....	27
3.4. ZVYKY A TRADICE NA SLOVÁCKU	30
4 VÝZKUMNÉ SETŘENÍ.....	33
4.1. STANOVENÍ CÍLŮ VÝZKUMU	33
4.2. METODOLOGIE VÝZKUMU	34
4.3. VLASTNÍ VÝZKUM	35
4.4. ANALÝZA A INTERPRETACE DAT.....	35
4.5. VÝZKUMNÉ ZÁVĚRY	43
ZÁVĚR.....	45
SEZNAM ODBORNÝCH ZDROJŮ	46
SEZNAM PŘÍLOH.....	49

ÚVOD

Folklor má v České republice hluboké kořeny, a to hlavně na Moravě, kde se stále v hojném počtu udržují zvyky a tradice. Především na Slovácku je běžné, že mladí lidé chodí do folklorních souborů, a když ne do souborů, tak alespoň v kroji na hody či jiné folklorní události. Mladí lidé zde umí tančit tance, které uměli naši předci a znají texty starodávných písní. Řekla bych, že žít na Slovácku může být do jisté míry životní styl, který zahrnuje spoustu folklorních událostí. Rozhodla jsem se zvolit toto téma bakalářské práce, protože sama navštěvuji folklorní soubor a podílím se na udržování tradic v mém okolí. Mám k folkloru velmi srdeční vztah a nedovedu si představit život bez různých folklorních událostí během celého roku, protože to neoddělitelně patří k mému životu. Mnoho lidí však vůbec nemá ponětí, že ještě v dnešní době se v tak hojném počtu udržují tradice, a proto si myslím, že je důležité na to upozornit. Tradice a folklor jsou obrovským bohatstvím, které nám zůstalo po našich předcích, a měli bychom si jich vážit. Myslím si, že je důležité zapojovat do dění mladé lidi, kteří mohou být v budoucnu pokračovateli v udržování těchto tradic, a tak se podílet na tom, aby tradice a folklor nezanikly. Proto se chci v této bakalářské práci zaměřit především na význam folklorních souborů v životě mladých lidí a jejich podílení se na folklorním dění.

Hlavním cílem bakalářské práce je seznámit s udržováním folkloru v současné době a prostřednictvím výzkumného šetření zkoumat význam působení dospívajících ve folklorním souboru.

Hlavní cíle teoretické části byly vymezeny takto:

- popsat problematiku trávení volného času
- charakterizovat vývoj dospívajících
- popsat význam folkloru a tradic v dnešní době

Hlavním cílem výzkumné části bakalářské práce je prostřednictvím výzkumného šetření zkoumat význam působení dospívajících ve folklorním souboru, přínos folklorního souboru pro dospívajícího.

Dílčí cíle empirické části jsou následující:

- zkoumat důvody a motivaci k návštěvě folklorních souborů
- zkoumat význam tradic a folkloru v životě dospívajícího

1 PROBLEMATIKA TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU U DOSPÍVAJÍCÍCH

Volný čas je podle Hájka a kol.: „*částí lidského života mimo čas pracovní (návštěva školy a pracovní proces) a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biofyzilogické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění do práce a další nutné mimo pracovní povinnosti. Volný čas je doba, kterou má po splnění těchto potřeb a povinností člověk k dispozici pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející*“ (Hájek, B. A kol., 2011, s. 10).

Mezi hlavní znaky **volného času** patří především svobodná volba činností, což znamená, že člověk dělá, co chce a ne to co musí. Dalším znakem je, že člověk si volí takovou činnost, která je mu příjemná, která mu přináší potěšení a radost. Je to doba odpočinku, kdy člověk může načerpat nové síly, ale také doba k osobnímu rozvoji. Mezi důležitou součástí volného času patří zájmové činnosti, neboli koníčky s nimiž jsou spojovány i ztrátové časy. Ztrátové časy jsou doba, která souvisí se zájmovými činnostmi, například cesta do kroužku a podobně (Pávková, J., 2014, s. 11).

Aktivní a smysluplné využití volného času řadíme mezi velmi významné faktory pro prevenci drogových a jiných závislostí a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Pokud děti a mládež neumí správně využít volný čas, v mnoha případech je to dovede k drogám nebo jiným závislostem. A právě sociálně patologické jevy dokáže do jisté míry eliminovat zajímavé trávení volného času, ve vhodných podmínkách, ve skupině vrstevníků s pozitivně zaměřenými zájmy (Kratochvílová, E., 2004, s. 68).

Podle Kratochvílové, „*Volný čas je bezpochyby důležitou a významnou součástí života. Volný čas plní pro jednotlivce a pro společnost důležité funkce*“ (Kratochvílová, E., 2004, s. 87).

Mezi **funkce volného času** patří podle Kratochvílové:

- Zdravotně – hygienická funkce – volný čas napomáhá ke kompenzaci pracovní a studijní zátěže žáků, kterou mají z vyučování ve škole či z dalších povinností souvisejících se školou a s rodinou. Pro duševní a fyzické zdraví je velmi důležité, aby člověk měl dostatek odpočinku, aby svoji zátěž či povinnosti nějakým způsobem kompenzoval, což souvisí i s dlouhodobým nedostatkem volného času.

- Seberealizační funkce – ve volném čase je důležitý aktivní přístup k uspokojování a rozvíjení svých potřeb, zájmů, předpokladů a schopností během činností a zájmů, které si člověk může zvolit podle vlastní volby a zájmu.
- Formativně-výchovná funkce – tato funkce je zaměřena na formování osobnosti, jejich potřeb, zájmů, schopností, návyků, rozvíjení motivace, tvořivosti. Směřuje k výchově k mravným vlastnostem, charakteru, pozitivnímu vztahu k hodnotám. K takovému formování osobnosti jsou právě důležitější volnočasové aktivity než samotné vyučování ve školách.
- Socializační funkce – dítě díky volnočasovým aktivitám dokáže navazovat vztahy se svými vrstevníky, ale i další sociální kontakty a vztahy ve společnosti. Dítě se setkává s vrstevníky, kteří mají stejné zájmy, ve kterých se mohou vzájemně podporovat a společně je sdílet. Osvojují si tak základní společenské normy, vzory chování, učí se role ve skupině a získávají nové zkušenosti a možnosti nového sociálního učení v přirozených životních podmínkách.
- Preventivní funkce – pokud jsou volnočasové aktivity u dítěte správně zvoleny a přináší dítěti potěšení a radost, může to znamenat předcházení rizikového trávení volného času a vzniku negativních jevů jako je užívání drog, alkoholu, krádeže, šikana, záškoláctví a podobně. (Kratochvílová, E., 2004, s. 87 – 88)

1.1. VÝCHOVA VE VOLNÉM ČASE

Hlavním smyslem výchovy ve volném čase je výchovné působení na jedince mimo vyučování. Tedy v době, kdy má jedinec na výběr, jak chce prožít svůj volný čas. Mezi hlavní znaky výchovy ve volném čase patří především dobrovolnost. Volný čas je doba, kdy se jedinec rozhoduje, co chce v danou dobu dělat, a proto je zde velmi důležité svobodné rozhodnutí a nenásilnost.

Pávková definovala specifické požadavky na výchovu ve volném čase (Pávková, 2014, s. 23 – 24).

- požadavek pedagogického ovlivňování volného času
- požadavek dobrovolnosti
- požadavek jednoty a specifčnosti vyučování a výchovy mimo vyučování
- požadavek aktivity a seberealizace

- požadavek pestrosti a přitažlivosti
- požadavek zajímavosti a zájmového zaměření
- požadavek odpočinkového a rekreačního zaměření
- požadavek citlivosti a citovosti
- požadavek sociálního kontaktu

Pro výchovu ve volném čase je velmi důležité stanovit si cíle, podmínky a prostředky. Pro cíle výchovy je nezbytně nutné stanovit si na začátku, čeho chceme u výchovných osob dosáhnout. Výchovné cíle lze formovat podle věku, podle druhu výchovné instituce, podle druhu činnosti, podle toho, na jakou složku osobnosti se zaměřujeme. Obecným cílem výchovy ve volném čase je naučit se, jak hospodařit se svým volným časem z čehož potom vyplývají dílčí cíle výchovy:

- naučit vychovávané jedince efektivně odpočívat
- umět volit účinné formy rekreace
- rozvíjet zájmy, podporovat aktivní zájmy
- objevovat a rozvíjet specifické schopnosti
- uspokojovat a kultivovat potřeby
- naučit jedince vhodně využívat dostupných materiálních prostředků pro trávení volného času
- vést k celoživotnímu vzdělávání.

Obsah výchovy není pevně stanoven. Je důležité, aby obsah výchovy byl stanoven podle různých hledisek, jako je věk vychovávaných osob, podle toho, jaké znaky osobnosti chceme rozvíjet nebo podle funkcí dané instituce. Podstatná pro výchovu ve volném čase je aktivita, ale i to, aby činnosti byly pro účastníky zajímavé a bavily je. Pedagogové zde mohou uplatnit svoji tvořivost a nápaditost. Obsah výchovy ve volném čase má činnostní charakter, proto bývá vymezován výčtem činností, a to jsou činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové a veřejně prospěšné, pro ně platí požadavek dobrovolnosti a jsou součástí volného času (Pávková, J., 2014, s. 20)

Pedagog využívá při výchově ve volném čase mnoho rozmanitých metod, protože podmínky této oblasti výchovy jsou rozmanité. Důraz je kladen především na aktivitu účastníků, ale i na osobnější přístup pedagoga k dětem. Pedagog by měl mít méně formální vztah než učitel, měl by být vnímán jako partner, čímž působí silněji než slovy. Mezi

preferované formy výchovy patří především využití her, soutěží, vycházek, exkurzí a podobně. Formy výchovy můžeme třídit podle počtu účastníků na individuální, skupinové a hromadné (Pávková, J., 2014, s. 21 – 22).

Podle Kratochvílové by měla být pedagogika volného času založena na vzájemné komunikaci a přátelském přístupu bez manipulace a násilí. Proto je zde důležitá motivace, která vyplývá z potřeb, zájmů a hodnot účastníků na výchově (Kratochvílová, E., 2004, s. 81).

1.2. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

Rodina

Nejdůležitějším činitelem, který ovlivňuje trávení volného času u dětí je především rodina. Rodina se podílí na utváření osobnosti dítěte. Většinou mezi členy rodiny existuje silné emocionální vazby, což je velmi důležité pro další psychický a sociální růst dítěte. Rodiče do jisté míry dávají svým členům rodiny směr, kterým se dál ubírají. Do jisté míry jim určují životní styl, kterým je vedou. V rámci trávení volného času mají rodiče učit své děti, jak správně trávit volný čas, jak s ním naložit. Podstatné je, aby rodiče se svými dětmi volný čas trávili společně, aby věnovali pozornost dětským zájmům, které by se měli snažit rozvíjet a podporovat. Rodiče jsou pro děti vzor, proto je důležité, aby i oni sami svůj volný čas trávili smysluplně, a aby ukazovali dětem, jak s časem dobře naložit. Měli by ukazovat, že volný čas je přirozenou součástí člověka, a že sem patří kromě relaxace a odpočinku i koníčky, hobby, osobní zájmy a podobně. Společné trávení volného času je důležité pro rodinu, protože díky tomu se mohou utvářet dobré vztahy v rodině, a zároveň vede k smysluplnému trávení volného času (Pávková, J., 2014, s. 29 – 31).

„Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy, zásadně se podílejí na formování jejich osobnosti“ (Hofbauer, B., 2004, s. 56).

V rodině začíná výchova a vzdělání. Rodina vytváří hmotné podmínky a sociální zabezpečení. Na volný čas dětí v rodině působí hlavně objektivní podmínky života a výchovy dětí v rodině, tedy jestli je rodina úplná a velikost rodiny. Vliv má také to, jaká je realizace trávení volného času uvnitř rodiny, jaké mají rodiče postoje a výchovu, kolik mají rodiče času

na své děti a kolik času jim chtějí dát. Hraje zde roli i hmotné zabezpečení rodiny a sociální status (Hofbauer, B., 2004, s. 56 – 57).

Škola

Škola slouží především pro poskytování vzdělání žákům, ovšem školy se ve svých programech také zaměřují na výchovu mimo vyučování. Školy nabízí různou škálu možností pro trávení volného času u dětí a častokrát rodiče hledají vhodnou školu pro své dítě na základě možností trávení volného času na školní půdě. Existuje mnoho škol, které se zaměřují na specifické oblasti, například tělovýchova, cizí jazyk, esteticko-výchovné obory a podobně. Zároveň v těchto oblastech nabízejí v době mimo vyučování návaznost formou bohatě zastoupených a odborně vedených pravidelných i příležitostných aktivit (účast v soutěžích, zájezdy, odborné semináře, mezinárodní setkání...). Právě tyto aktivity dávají možnost vytvářet dobré vztahy mezi vrstevníky, ale i mezi žákem a učitelem. Učitelé jsou pro žáky vzory, a proto by měli dávat i učitelé dobrý příklad žákům dobrého trávení volného času. Měli by s nimi o volném čase mluvit, nadchnout je a motivovat k různým zájmovým činnostem. Je proto důležité, aby učitelé informovali žáky o možnostech zájmových kroužků na půdě školy, o možnostech trávení volného času, jako je školní klub a školní družina nebo o různých akcích, které škola pořádá a zapojit žáky do volnočasového dění školy (Pávková, J., 2014, s. 32 – 34). Účast na volnočasových aktivitách mimo vyučování je dobrovolná a vytváří prostor pro rozvoj individuálních předpokladů účastníků. „*Plní funkci vzdělávací, kulturní, sociálně – preventivní, zdravotní (regenerační a relaxační), oddechovou a kompenzační*“ (Hofbauer, B., 2004, s. 66)

Vrstevnická skupina

Vrstevnická skupina bývá často považována za jedinou formu dobrovolného sdružování dětí a mladých lidí. Pro vrstevnické skupiny je typickým znakem, že ji vytváří mladí lidé, kteří jsou blízkého věku a podobných zájmů, mnohdy i lidé stejného pohlaví a podobného sociálního statusu. Skupiny jsou vytvářeny nejprve ve stejném místě bydliště, později, ve vyšším věku se rozšiřují možnosti pro vytváření vrstevnických skupin (Hofbauer, B., 2004, s. 99). Příslušenství k určité vrstevnické skupině může být rozhodujícím faktorem pro náplň volného času jedince. Některé vrstevnické skupiny, především v období puberty, mohou představovat rizikové prostředí s řadou sociálně patologických jevů. Avšak ve většině případů členství ve vrstevnické skupině působí na jedince pozitivně a je důležitým faktorem zdravého vývoje jedince (Pávková a kol. 2008, s. 34). Pozitivně zaměřená vrstevnická

skupina umožňuje svým členům vstup do vzájemné komunikace. „*Stanovují si jednoduché, přístupné a krátkodobé cíle, mají různé stupně soudržnosti i délku trvání, postrádají pevnou organizační strukturu. Přitom však mohou podněcovat intenzivní zážitky, trvalé vzpomínky a hlubší osobní vztah*“ (Hofbauer, B., 2004, s. 99).

Prostředí

Brzy po narození člověk vnímá vše, co má kolem sebe, co se kolem něj děje. Vliv prostředí bývá často silnější než další vlivy, které přicházejí později. Člověk v dospělosti přenáší do života rodiny, kterou založil, to, co nasál ve své původní rodině. Prostředí tak může na člověka působit v zásadě pozitivně, ve smyslu společensky žádoucích norem, vzorců jednání nebo negativně – v rozporu. To, že člověk nemůže být mimo přírodní prostředí je objektivně dané, nemůže však žít ani bez sociálního kontaktu. Vlivy jednotlivých typů prostředí se vzájemně prostupují. Existuje celá typologie prostředí, zásadní roli však hraje mikroprostředí, které působí intenzivně, bezprostředně a s vysokou frekvencí (Kraus, B., 2001, s. 99 – 110). Způsob trávení volného času výrazně ovlivňuje místo bydliště. Pokud jedinec žije na vesnici nebo ve městě. Oboje má své výhody i nevýhody, ale pokud se jedná o působení nežádoucích jevů na trávení volného času, na vesnici je menší riziko nežádoucích jevů působících na mladistvého (Kubátová, 2010, s. 166).

Média

V současné době mnoho dětí a mládeže tráví spoustu volného času prostřednictvím technologie a hromadných sdělovacích prostředků. Děti a mládež vyrůstají pod tlakem masové kultury, a především komerční televize. Tato forma trávení volného času je pro ně méně namáhavá než třeba sportovní aktivity nebo jiné formy pozitivního trávení volného času. Sledování filmů, seriálů hraní her na počítači či mobilu velmi silně ovlivňuje psychiku dítěte, neodráží se i v jeho chování. Hrdinové akčních filmů nebo i novodobých animovaných pohádek se chovají agresivně či násilně a většinou jsou za takové chování ještě odměněni nebo přinejmenším nejsou potrestáni. A to právě ovlivňuje mládež, především menší děti, které přejímají násilí za přirozenou součást života. Děti se tak vlivem televizního násilí mohou stát necitlivé k ostatním dětem ve škole, z čehož může vyústit šikana a další problémy, které se na šikanu navazují. Media však nejsou nutným mostem k násilí. Pokud se tato záliba kompenzuje pozitivním vlivem rodiny, školy a jinými aktivitami ve volném čase, nemusí to mít takový dopad. Masmédia a sdělovací prostředky mohou působit i pozitivně, pokud je umí dítě či dospívající správně použít a on sám nebo rodič určit čas, který je vhodný pro trávení

volného času u masmédií. Hromadné sdělovací prostředky se staly součástí života nás všech, díky nim se dozvídáme mnoho informací, díky nim rozvíjíme své zájmy a máme mnoho nových možností, ale je důležité umět rozlišit, co je správné a co už ne.

1.3. TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU U DOSPÍVAJÍCÍCH

Pro toto období je typické, že zájmy a koníčky bývají většinou hlubší a trvalejší než v předchozích obdobích. Dospívající už dokáže rozlišit aktivity, které ho naplňují a má k nim předpoklady a ty, které ho nenaplňují. Především po 13 roku se zájmy vyhraňují a jejich vliv se může projevit při rozhodování o budoucím povolání. V tomto věku se může postupně vytvářet vztah a volba celoživotních zájmů a koníčků. Pro zájmovou orientaci mají taky velký význam individuální rozdíly v zálibách, schopnostech, ale má na to velký vliv i prostředí a výchova. Postupem času se koníčky a zájmy vyhraňují a ustalují. To je typické pro období adolescence. V tomto období si většinou jedinci najdou své zájmy, kterým se věnují naplno. Trávení volného času je ovlivněno i předchozí zkušeností s pedagogickým vedením. Pokud v předchozích věkových obdobích dítě bylo vedeno k správnému trávení volného času neboli k mimoškolním aktivitám a již dříve se orientovali v různých zájmových aktivitách a zvolili si takové zájmy, které odpovídají jejich schopnostem a potřebám, tak je velmi dobrá pravděpodobnost, že se bude jedinec vyvíjet a hledat si i nadále aktivity, které ho naplňují. Pokud však žádné takové výchovné vedení ani vlivy prostředí na jedince nepůsobily, jedinec ve většině případů nemá žádné zájmy a návyky v zájmové oblasti. Smysluplné trávení volného času může předcházet především sociálně patologickým jevům u mládeže (Hájek a kol. 2011, s. 91-108).

Mezi nejoblíbenější zájmové aktivity v adolescenci patří sport, turistika, technika, přírodověda, drobné rukodělné činnosti a různé druhy umění. Pokud jsou žáci dobře pedagogicky vedeni v období adolescence, jsou schopni porozumět všem formám literárního umění a poezii, stejně jako dospělí.

Existují však i aktivity, které při nadměrné aplikaci mohou ohrozit dospívajícího po stránce fyzické, psychické a sociální. Mohou vést dospívajícího také k rizikovému trávení volného času. Podle výzkumu Miroslava Bocana a kol.: u dospívajících ve věku od 13 do 15 let je jednou z nejoblíbenějších spontánních činností ve volném čase sledování televize. 72% dospívajících sleduje televizi každý den alespoň chvíli a 92% dospívajících sleduje televizi

několikrát týdně. Fakt, že dospívající nesleduje televizi vůbec, je pouze u 0,4%. Další typickou aktivitou u dětí v dospívajícím věku je trávení volného času na počítači – oblíbenou činností je především hraní her, chatování na sociálních sítích a podobně. Jednou z oblíbených činností je ale i trávení času s přáteli. Alespoň jednou týdně tráví volný čas s kamarády venku kolem 90% dospívajících (Bocan, Maříková, Spálenský, 2011, s. 70 – 73).

Mládež ve věku 13 – 15 tráví často svůj volný čas v partě. Takové party mohou často inklinovat k sociálně patologickým jevům, jako jsou projevy násilného chování – vandalismus, šikana, výtržnictví a podobně. V takových partách může jedinec poprvé přijít do kontaktu s drogami. Z výzkumu, který se zabývá sociální deviací, vyplývá, že pokud jedinec tráví svůj volný čas způsobem potulování se po hospodách, navštěvováním heren, diskoték nebo nicneděláním, inklinuje k sociálním deviacím a k asociálnímu chování (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2002, s. 13).

1.4. PREVENCE RIZIKOVÉHO TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

Jak už bylo zmíněno v předchozí podkapitole, v období pubescence a adolescence je největší riziko, že jedinec sklouzne k sociálně patologickému chování. Takové společensky a sociálně nežádoucí jevy vytváří další řadu problémů, a především u dětí a mládeže je takové chování velmi riskantní, jak po stránce zdravotní, společenské a ekonomické. Mezi typické rizikové chování u mládeže patří především šikana, záškoláctví, alkoholismus, drogy, násilí, kouření, rizikové sexuální chování, kriminalita, vandalismus, delikvence, rasismus, xenofobie, patologické hráčství a podobně (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2002, s. 13).

„Základním principem strategie prevence nežádoucích sociálně patologických jevů v resortu školství, mládeže a tělovýchovy je výchova dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení si pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti, k odmítání všech forem sebeustrukce a porušování zákona“ (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2002, s. 4).

Správné využití volného času a výchova ve volném čase může vést k předcházení negativních vlivů a působit jako prevence proti těmto nežádoucím vlivům. Vhodná volba volnočasových aktivit jedincem, slouží jako nespecifická primární prevence. Pokud má

jedinec vhodné zájmy, kterým se naplno věnuje, baví ho to a jde mu to, je u něj menší pravděpodobnost, že podlehně patologickým jevům. Objektů, které se zabývají výchovou ve volném čase, je spousta a mají různá zaměření (Pávková, J., 2014, s. 16).

Velká váha v oblasti primární prevence se přikládá především pravidelným zájmovým činnostem. Děti a mládež mají možnost vybrat si z velké řady zájmových činností, buď ve škole, ve střediscích volného času nebo v neziskových organizacích. V takových organizacích se jedinec může individuálně rozvíjet, pohybuje se v kolektivu lidí se stejnými zájmy, takže se mohou navzájem podporovat, často tak i vznikají nová přátelství. S pravidelnými zájmovými činnostmi souvisí hlavně volnočasové zařízení, které mohou být buď v rámci školy, nebo i mimo školní zařízení jako jsou střediska dětí a mládeže, základní umělecké školy, MŠMT, různá sdružení dětí a mládeže a podobně. (Hofbauer, B. 2004, s. 76 – 85).

Do volnočasových zařízení v rámci školy patří školní družiny a školní kluby. Školní družiny jsou určeny žákům 1. – 5. ročníku a školní kluby jsou učeny pro žáky 6. – 9. ročníku. Tato zařízení mají předpoklad k pravidelnému a pedagogickému ovlivňování volného času. Děti si mohou vybrat z široké škály zájmových kroužků, které tato zařízení nabízí, podle svých zájmů a předpokladů. Školní kluby na rozdíl od školních družin poskytují více volnosti a samostatnosti, především kvůli respektování věkových zvláštností. V těchto zařízeních se uskutečňuje činnost odpočinková, rekreační, zájmová, sebeobslužná, ale může zde probíhat i příprava na další vyučování (Pávková a kol. 2008, s. 112 – 115).

Mezi mimoškolní zařízení patří především Střediska pro volný čas dětí a mládeže. Rozlišujeme dva typy těchto zařízení: dům dětí a mládeže a stanice zájmových aktivit. Posláním domova dětí a mládeže je vykonávat rekreační a výchovně-vzdělávací funkci širokou zájmovou působností. DDM nabízí širokou škálu různých zájmových činností, ze kterých si může jedinec vybrat podle svých dovedností a předpokladů. Jinou formou jsou stanice zájmových činností, které jsou specializované na konkrétní zájmové oblasti. Střediska většinou poskytují pravidelné zájmové činnosti a táborevé činnosti, někdy i příležitostné zájmové činnosti nebo spontánní aktivity (Pávková a kol. 2008, s. 121-123).

2 PSYCHOLOGIE ADOLESCENCE

„Období dospívání je přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí. Zahrnuje jednu dekádu života, od 10 do 20 let. V tomto období dochází ke komplexní proměně osobnosti ve všech oblastech: somatické, psychické i sociální. Mnohé změny jsou primárně podmíněny biologicky, ale vždycky je významně ovlivňují psychické a sociální faktory, s nimiž jsou ve vzájemné interakci“ (Vágnerová, M., 2012, s. 321).

*„Trvalou charakteristikou **adolescence** zůstává, že je považována za most mezi dětstvím a dospělostí. Z ontogenetického hlediska je jejím základním atributem dokončení pohlavního dozrávání, fyzický a duševní rozvoj a sociální učení v nejširším slova smyslu“ (Macek P., 2003, s. 10).*

Podle Langmeiera a Krejčířové je v období **adolescence** postupně dosahována plná reprodukční zralost a dokončován tělesný růst. V tomto období se také mění postavení člověka ve společnosti, protože dochází k přechodu ze základní školy na střední školu nebo do učebního poměru. Výrazně se mění sebepojetí (Langmeier, J., Krejčířová, D., 2006, s. 143 – 144).

Vágnerová M. (2005) rozděluje období dospívání na dvě fáze:

- **Raná adolescence:**

Raná adolescence je považována jako pubescence, věkové ohraničení má přibližně mezi 11. – 15. rokem. Hlavními znaky tohoto období jsou: tělesné dospívání, dochází ke změně způsobu myšlení, dochází také ke změnám emočního prožívání, pubescent se začíná osamostatňovat od rodičů a hlavní význam pro něho mají vrstevníci. Důležitým mezníkem je ukončení povinné školní docházky (Vágnerová, M., 2005, s. 324).

- **Pozdní adolescence:**

Pozdní adolescence se považuje za druhou fázi dospívání. Toto období trvá přibližně od 15 do 20 let, avšak může to být individuální u každého jedince. Adolescence je biologicky ohraničena pohlavním dozráním. Nejdůležitější v tomto období jsou komplexní psychosociální proměny, kdy se mění osobnost dospívajícího, a také jeho sociální pozice. Tato fáze dospívání je zaměřena především na hledání a rozvoj vlastní identity. Smyslem pozdní adolescence, je poskytnout jedinci čas a možnosti, aby mohl porozumět sám sobě,

zvolit si své hodnoty a cíle, čeho chce v budoucnu dosáhnout. Také aby se osamostatnil ve všech oblastech (Vágnerová, M., 2005, s. 325).

Adolescence je vývojová etapa jedince, kdy se ukončuje doba mezi dětstvím a dospělostí. Až ke konci tohoto období se začínají dorovnávat rozdíly mezi pohlavími. Horní hranice adolescence se nedá přesně stanovit, protože dosažení dospělosti ovlivňuje mnoho faktorů, mezi jeden z nich můžeme zařadit společenské a kulturní zvyklosti. Například v méně rozvinutých společnostech se dosažení dospělosti neorientuje podle vývojových faktorů, ale podle rituálů a kulturních zvyklostí, díky kterým je jedinec přijat za dospělého v dané zemi. Na rozdíl od industriálně vyspělých společností jsou požadavky na dospělost náročnější, proto dosažení dospělosti může směřovat až do vyššího věku. Mohou zde působit právní faktory, faktory prostorové nezávislosti, ale také faktory ekonomické závislosti na vlastní rodině (Binarová I., 2008, s. 111).

Podle Janošové „*Pozdní adolescence se týká především dospívání v sociálním smyslu slova. Jde o postupné přijímání role dospělého, o akceptaci společenských nároků i privilegií, jež z ní plynou. Dospívající musí získat i různé kompetence, které tato role vyžaduje. V těchto letech dochází ke konsolidaci identity tak celkové stabilizaci osobnosti – v oblasti emocí, sebepojetí, profesní a hodnotové orientace i ve vztahu k druhým. Z časového hlediska lze pozdní adolescenci orientačně vymezit jako období studia střední školy*“ (Janošová, P., 2016, s. 100)

2.1. TĚLESNÁ PROMĚNA V OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ

„*Období dospívání v základním biologickém smyslu lze vymezit široce jako životní úsek hraničený na jedné straně prvními známkami pohlavního zrání (zejména objevením se prvních sekundárních pohlavních znaků) a více nebo méně vyznačenou akcelerací růstu, na druhé straně dovršení plné pohlavní zralosti (plné reprodukční schopnosti) a dokončení tělesného růstu*“ (Langmeier, J., Krejčířová, D., 2006, s. 142).

Toto období představuje důležitý mezník v životě každého jedince, dítě se totiž mění v člověka schopného reprodukci. Tělesné dospívání má velký význam a vyznačuje se především růstem postavy, proměny v proporcích, vyvíjí se sekundární pohlavní znaky, začínají fungovat pohlavní orgány, jedinci začínají prožívat sexuální prožitky apod. Změna

těla je však doprovázena i změnou chování. Sociální reakce na tělesné změny mohou výrazně ovlivnit sebepojetí pubescenta – když z chování lidí okolo pubescenta jde cítit, že tato změna je spíše negativní, může to výrazně ovlivnit jeho sebehodnocení. Dívky dospívají v průměru rychleji a dříve než chlapci. Hraje zde roli i odlišnost v dospívání mezi chlapci a dívkami. U chlapců je nejprve velmi znatelný růst, a poté vývoj svalstva, ale sekundární pohlavní znaky se u nich vyvíjí až později. Na rozdíl od dívek, u kterých je vývoj sekundárních pohlavních znaků nápadnější, takže jsou dříve brány jako dospělé a změny vnímají negativněji (Vágnerová, M., 2005, s. 328).

Změny, které jsou způsobeny pohlavním zráním, mohou působit přímým vlivem výrazných hormonálních pochodů na nervový systém, ale může také působit nepřímo, takže mladistvý pozoruje změny na svém těle, taktéž i změny v přístupu dospělých k němu. To může způsobit, že pociťují touhu po dospělejším postavení, ale také mohou pociťovat úzkost a nejistotu (Langmeier, J., Krejčířová, D., 2006, s. 142).

V druhé fázi adolescence hraje tělesný vzhled důležitou součást identity. S narůstajícím věkem většinou narůstá i spokojenost se svým tělem. Typické pro toto období je, že adolescent srovnává vlastní tělo s fyzickými kvalitami vrstevníků i aktuálním akceptovaným ideálem. Pokud jeho tělo odpovídá ideálu, může sloužit jako podpora v sebevědomí. Pokud jedinec nedosahuje jistého ideálu a je v této oblasti nějak znevýhodněn, podepíše se to na jeho sebedůvěře, na jeho sebehodnocení a jistotě, může pociťovat zklamání, nespravedlnost, napětí v různých situacích a podobně (Vágnerová, M., 2005, s. 328).

2.2. IDENTITA ADOLESCENTA

V období pozdní adolescence je důležité dosažení jasného a stabilního pocitu **vlastní identity**. Je to období hledání odpovědí na mnoho základních otázek – kým jsem a jaký jsem, kam patřím a kam směřuji, jaké hodnoty jsou v mém životě nejdůležitější. To znamená, že člověk poznává své možnosti, přijímá sám sebe i své omezení a nedostatky, což je těžké především pro dospívající s nějakým handicapem či zdravotním postižením (Langmeier, J., Krejčířová, D., 2006, s. 160).

Podle Ericsona je **identita** označována jako totožnost, jedinečnost. Je to něco, co odlišuje každého jedince od ostatních. Odlišuje vlastnosti osobnosti jedince, která se tvoří pomocí hraní rolí. Toto období se vyznačuje také experimentováním s rolemi. Jedinec zkouší hrát různé role v různých sociálních situacích a skupinách, a tak získává zkušenosti s alternativními způsoby chování. *„Je to tedy subjektivní pocit vlastní kontinuity a totožnost, uvědomění si svých schopností, dovedností, způsobu myšlení“ (Binarová I., 2008, s. 111).*

Podle Vágnerové se identita vyvíjí ve dvou fázích:

- *„Fáze postupné stabilizace. Na počátku adolescence dochází k postupnému vyrovnávání vztahů s rodiči“ (Vágnerová, M., 2006, s. 263).*

Znamená to, že dospívající dosahují jisté samostatnosti, jejich způsob chování je zralejší, takže nemají potřebu reagovat demonstrativními projevy. Může zde působit i fakt, že dospívající se necítí zcela zralí na úplnou separaci. Mezi pozitivní výsledky této fáze patří vytvoření nových pravidel soužití, které je klidnější a méně konfliktní. Dospívající může kolísat mezi přijímáním a odmítáním své rodiny. To se však zlepšuje až do zcela uklidnění situace, kdy si adolescent dokáže udržet samostatnost, a přitom s rodiči vycházet (Vágnerová, M., 2006, s. 263).

- *„Fáze psychického osamostatnění – ukončení separace ze závislosti na rodině. Poslední fází individuace je doba dosažení úplné samostatnosti a vytvoření takové identity, která potvrzuje jedinečnost osobnosti a je alespoň přibližně realistická“ (Vágnerová, M., 2006, s. 263).*

Tedy, že sebehodnocení adolescenta a jeho hodnocení jinými lidmi se o mnoho neliší. Tato identita může sloužit jako integrující a regulující mechanismus, což ovlivňuje jedince pro jeho další směřování a jeho aktuální chování a prožívání. Je známo, že adolescenti se svou

identitou často experimentují a hledají možnost, která jim bude nejvíce vyhovovat (Vágnerová, M., 2006, s. 263).

Hledání identity je aktivní proces, kdy jedinec poznává sám sebe, zkoumá svůj zjev i své psychické vlastnosti, zkouší si různé postoje a výrazy, záměrně mění rukopis, střídá koníčky a zájmy. Nejde však jen o sebepoznávání, ale také o aktivní sebeutváření. To znamená, že adolescent se snaží být sám sebou, směřovat ke svému ideálu a všechny své projevy určitým zvoleným směrem formovat. Morálka adolescenta je ve většině případů absolutní – tedy, že přijaté morální normy platí podle něj pro všechny, za všech okolností a bez jakéhokoliv omezení (Langmeier, J., Krejčířová, D., 2006, s. 162).

Adolescenti mnohdy vidí svět černobíle a staví se odmítavě vůči kompromisu. Proto jsou děti v tomto věku často citlivé vůči různé nespravedlnosti, odsuzují mnohdy drobné konvenční lži a je pro ně důležitá absolutní upřímnost vůči ostatním lidem. Tento způsob absolutní morálky vede často ke konfliktům s okolím.

2.3. SOCIALIZACE V ADOLESCENCI

Socializace v období dospívání bývá označována jako významná životní fáze. Je to spojováno se vstupem do společnosti, ukončení povinné školní docházky, volba budoucího povolání a profesního směřování, ale také získání občanského průkazu či dosažení dospělosti z právního hlediska v 18 letech (Vágnerová, M., 2005, s. 346).

Důležitým úkolem v období dospívání je především zmírnění přílišné závislosti na rodičích, ale také navazování nových diferencovanějších vztahů s vrstevníky obojího pohlaví. Navazování vztahů s vrstevníky obojího pohlaví je v období dospívání klíčovým bodem, protože je to rozhodující část pro převzetí pozdějších základních rolí manželských a rodičovských (Langmeier, J., Krejčířová, D., 2006, s. 152).

Sociologové zdůrazňují, že je důležitá integrace společenských rolí do osobnosti dospívajícího. Jedinec si již od dětství osvojuje jednotlivé elementární sociální dovednosti a dále na základě nových emocionálních a kognitivních kapacit rozšiřuje své možnosti, které jsou důležité pro výkon rolí a přijetí statusu dospělého člověka. Další krok integrace, je vstup jedince do dospělého života. Jedinec musí přijmout pravidlo, že rozhodující krok do

dospělosti je, když člověk dosáhne určitého vzdělání, připraví se na společenské funkce a dosáhne určitou míru osobní autonomie a zodpovědnosti (Macek, P., 2003, s. 37).

Podle Vágnerové, *„V období mladší adolescence se mění vztahy s lidmi, s dospělými i s vrstevníky. Období dospívání je fází experimentace s různými mezilidskými vztahy“* (Vágnerová, M., 2006, s. 346). Pubescent vlastně odmítá jakoukoliv demonstrovanou formální nadřazenost autorit, a to především u rodičů a učitelů. Dospívající neakceptuje názory a rozhodnutí autorit zcela bezvýhradně, ale snaží se nad nimi přemýšlet a vytváří si vlastní názory. Chce diskutovat a polemizovat s názory dospělých. Dohadování s autoritou a demonstrace odmítání je jeden z hlavních znaků dospívání. Dospívající tím dokazuje a potřebuje mít pocit, že se dokáže vyrovnat autoritám. Dospívající bývá však k dospělým netolerantní, snaží se dosáhnout absolutní spravedlnosti a vyžaduje rovnoprávnost. Rodina je pro pubescenta důležitým zázemím, i když se od ní začínají dospívající odpoutávat a osamostatňovat. Rodičovská autorita prochází proměnou, kde dochází k redukci její formální nadřazenosti. Zato vrstevnická skupina se pro dospívajícího stává stále důležitější a jedinec se s ní identifikuje, je to pro něj zdroj potřebné emoční a sociální opory (Vágnerová, M., 2005, s. 346 - 347).

Období **pozdní adolescence** bývá vyznačeno především extroverzí. Jedinec má touhu být členem různých skupin, pohybovat se co nejvíce ve společenských situacích. Tuto touhu může vzbuzovat také to, že jedinec už není závislý na svých vlastních rodičích, ale má potřebu partnerství a citové sounáležitosti. U adolescentů bývá také časté, že navazují kontakty s jinými dospělými, ovšem na přehnanou autoritativnost dospělých reagují s odporem, vyvolávají konflikty a staví se do opozice. Mladí lidé bývají ve svých názorech často konzervativní a konformní na skupinové klima, přehlíží názory jiných skupin a ty své brání za každou cenu. Je to také období prvních lásek, období citové spřízněnosti, ale zklamání v prvních láskách bývá prožíváno velmi bolestně, protože zraňuje adolescentův ještě nevyvážený sebecit (Binarová, I., 2008, s. 117).

Podle Vágnerové je: *„Období pozdní adolescence je fází přechodu do dospělosti. Z toho vyplývají typické znaky socializace: jedinec je čím dál víc akceptován jako dospělý a zároveň se od něho očekává i odpovídající chování“* (Vágnerová, M., 2005, s. 348). Starší adolescent již je zletilý, tedy právní dospělost, je svobodnější, může uzavírat manželství, různé smlouvy apod. Adolescent se připravuje na profesní roli, což lze chápat také jako příprava na život ve

společnosti. Toto období lze také chápat jako proměnlivé, nestabilní období, kdy jedinec hledá své postavení (Vágnerová, M., 2005, s. 348).

3 VÝZNAM FOLKLORU A TRADIC V SOUČASNÉ DOBĚ

Podle Pavlicové a Uhlíkové jsou „*Folklor a folklorismus* nebo také tradiční kultura a folklorismus pojmy, které ohraničují proces, jenž prorůstá v modifikacích a v různé intenzitě evropskou společností více než dvě století. Jde o přenášení lidové kultury, resp. Některých jejích částí z původního života do jiného kontextu“ (Pavlicová, M., Uhlíková, L., 1997, s. 6).

Slovo **folklor** je definováno v Národopisné encyklopedii Čech, Moravy a Slezska jako: „*Osobité, formálně a obsahově vyhraněné projevy hudební, slovesné, taneční a dramatické kultury, závislé na tradování a těsném spojení se způsobem života, zvyklostmi a myšlením venkovského zemědělského obyvatelstva i městského lidu*“ (Brouček, Jeřábek, 2007, s. 219).

Pojem folklor je složen ze slov folk, což znamená lid a lore, tak je označována věda či vědomosti. Původně byla označována tímto slovem širší oblast starožitností, jako jsou mravy, obyčeje, pověry, balady a přísloví dávných dob. Tento pojem poprvé použil Angličan W. J. Thoms v londýnském The Atheneum (Brouček, Jeřábek, 2007, s. 219).

Podle knihy Národopisné encyklopedii Čech, Moravy a Slezska se folklor, na přelomu 20. a 21. století, člení na:

- Slovesný – sem patří především lidové písně, pohádky, pověsti, legendy, povídky, vyprávění ze života, humorky, anekdoty, přísloví, pořekadla, pranostiky.
- Hudební – zde zařazujeme především lidové písně, nástroje lidové hudby a lidovou hudbu.
- Taneční – sem patří všechny základní druhy lidového tance, například skoky, kola, chorovody, točivé a vířivé, figurální tance.
- Dramatický – obřadní hry, obchůzky, sousedské, selské hry, lidové zpěvohry, loutkové divadlo (Brouček, Jeřábek, 2007, s. 219).

S folklorem také velmi úzce souvisí slovo **tradice**, což podle Vondruškové znamená: „*Soubor zažitých zvyků, myšlenek a norem, předávaných z generace na generaci. Součást národního kulturního dědictví*“ (Vondrušková, A., 2004, s. 367).

Lidová kultura je založena na tradici a sama vytváří svérázný druh tradic, to může být kulturní dědictví. Můžeme sem zařadit také pojem tradice lidové kultury, což znamená sepětí minulosti se současností. Tradice lidové kultury se stávají součástí národních tradic.

3.1. UDRŽOVÁNÍ TRADIC

Za nositele, udržovatele a interprety folkloru jsou považováni především zpěváci, vypravěči, hudebníci a tanečníci, díky kterým můžeme poznávat tyto tendence a zákonitosti. Řada výzkumů prokázala, že se folklor stále proměňuje. Podstatně se proměnily vědomosti, rozhled a vzdělání nositelů folkloru. Oproti minulosti se výrazně změnili interpreti, nositelé folkloru, zpěváci a vypravěči. Některé folklorní žánry buď zanikly, nebo se dostaly do pozadí, především ty s religiózní a pověrečnou tematikou nebo skladby spojené s obřady. Naopak oblíbené zůstaly žánry milostné, žertovné, erotické a taneční písně, humorky, anekdoty a povídky ze života. Tyto žánry se neustále hrají, zpívají, vyprávějí. Zpěváci a vypravěči vytvářejí nové a aktuální skladby. Mezi nejdůležitější prostředí pro udržování tradic v současné době patří dětská sociální skupina, zde zůstává folklor pořád při životě a vznikají zde nové folklorní jevy. Děti patří k hlavním nositelům soudobého folkloru. V dnešní době se už folklor nepředává autentickým lidovým vyprávěním, jak tomu bylo v minulosti, ale uchovává se v literární stylistice, dále přes rozhlas a televizi, díky tomu se rozšiřují lidové písně, tance, pohádky a pověsti v mnoha pořadech, úpravách a inscenacích. Existují však i různé institucionalizované a organizované formy, které pěstují a zabývají se folklorem, a to buď tancem, hudbou, písněmi, hry nebo slovy (Sirovátka, O., 2002, s. 1- 6).

Když se podíváme do minulých let 20. století, zjistíme, že se změnou společenského režimu nastal také útlum aktivit souvisejících s prezentací folkloru. Například byly zrušeny pravidelné pořady o folkloru, které bývaly připravované odbornými pracovníky v médiích, jako rozhlas či televize, zanikla také oficiální tělesa, která programově pracovala s folklorem. Po převratu v roce 1990 se však znovu začínaly folklorní hnutí stabilizovat. Vzniklo například Folklorní sdružení, které zastřešovalo mnoho organizací., *Využívání folkloru v životě společnosti lze nalézt skutečně v mnoha vrstvách a doložené příklady představují jen některé z nich. Dá se říct, že folklorismus ve smyslu tzv. druhé existence folkloru je dnes již jen určitým proudem či výsečí, který navazuje na tradiční lidovou kulturu v podobě, která jí byla vtisknuta před více než stoletím. Vedle něho se rozvinula celá řada osobních i obecnějších vyjádření, která vycházejí z folkloru či z lidové tradice a projevují s v širokém spektru uměleckých a mimouměleckých projevů, které mají jedno společné, identifikovat se s kořeny (ať již reálnými či pomyslnými), připomínat si spojitost s minulostí a hledat místo v současném bouřlivém světě.* (Pavlicová, M., 2015, s. 202 – 203).

3.2. FOLKLORNÍ SOUBORY JAKO FORMA TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

Folklorní soubory můžeme rozdělit na dětské soubory, které jsou většinou pro žáky do patnácti let a soubory pro dospělé, které častokrát nabírají nové členy již od čtrnácti let. Ve folklorních souborech se také můžeme setkat s tzv. seminářem pro mladší členy, tedy pro dospívající, kteří chtějí začít chodit do folklorního souboru. Je to takový předstupeň folklorního souboru, který je připravuje k nástupu do souboru jako takového. Dětské soubory se postupem let vyvíjely, některé folklorní soubory začaly zakládat dětské folklorní soubory kvůli potřebě získat nové, již připravené členy do svého souboru. Postupem času nešlo ve folklorních skupinách jen o zábavu, prezentaci a reprezentaci, ale zároveň podílení se na sběru, vědomě usilovat o zachovávání tradic a pečovat o dorůstající generaci, a to platí do dnes. Dětské folklorní soubory se podílejí na prezentaci různých tanečních pásem či her. V dětských folklorních souborech dochází však i ke zpracování různých námětů, a to umožňuje začlenit písně, tance, taneční hry, slovesný folklor, ale i dramatické prvky. V dětských souborech sehrávají velkou roli především vedoucí, kteří určují hlavní zaměření folklorního souboru. Vedoucí mohou soubor vést směrem, kde jde hlavně o zábavu a o plnohodnotné naplnění volného času dětí, anebo soubor směřují na vyšší úroveň, kde jim jde hlavně o důkladnou pohybovou a pěveckou přípravu, tedy hlavním bodem je zde kvalita vystoupení. Mnoho vedoucích dokáže vést děti také k trvalému zájmu o folklor a učí je vnímat jeho hodnoty jako součást regionální i národní kultury, a to je na dětských souborech to nejdůležitější (Schauerová, A., 2006).

Folklorní soubory jsou různé, jak už je psáno výše, některé jsou spíše pro zábavu, obohacení nebo setkání s lidmi a utužování kolektivu. Jiné soubory jsou více zaměřeny na profesionálnější pohybovou a pěveckou přípravu. Rozdíl můžeme také nalézt v tom, zda se jedná o městský soubor nebo vesnický soubor. Městské soubory se ne vždy věnují folkloru regionu, v němž působí. Vesnické soubory častokrát organizují různé folklorní akce ve své vesnici a podílí se na udržování tradic ve své vesnici. Folklor však nemusí být volnočasovou aktivitou jen pro děti a mládež, ale může být hlubokou zálibou po celý život.

3.3. FOLKLOR NA SLOVÁCKU

Slovácko je rozsáhlý národopisný region, který se rozkládá na jihovýchodě Moravy. Slovácko je známé svým folklorním nadšením a udržováním zvyků a tradic, které ještě v této oblasti nezanikly. Obyvatelé tohoto regionu se pyšní spousty folklorních a tradičních akcí, festivalů. Je zde velké množství folklorních souborů a spolků, které se starají o udržování tradic a zvyklostí. Z hlediska etnografického se Slovácko dělí na specifické subregiony, což jsou: Dolňácko, Hornácko, Moravské Kopanice, Hanácké Slovácko a Podluží. Tyto oblasti se od sebe navzájem odlišují. Každá část má svůj specifický kroj, své lidové písně a tance a pozoruhodné zvyky, které si vymežeme blíže podle oblasti.

Dolňácko

Tato oblast je velmi rozmanitá a zeměpisně bychom ji mohli vymezit od Napajedel po Hodonínsko. Patří sem tedy regiony Uherskohradištsko, Uherskobrodsko, Napajedelsko, Uherskoostrožsko, Veselsko s Moravskopíseckem a Bzeneckem a Kyjovsko a Strážnicko. Pro Dolňácko jsou typické táhlé písně ve volném tempu, ovšem pro taneční nápěvy bývají výrazně rytmické. Tanec Dolňácka můžeme řadit k východnímu hudebnímu stylu, typické jsou zde točivé tance, které mají specifický ráz podle regionu. Tanec bývá obvykle doprovázen cimbálovou muzikou. Na Uherskohradištsku a Veselskuse téměř v každé vesnici tančí sedlácká. Tento tanec se snad v každé vesnici tančí jinak a podle toho jsou dávány přídomek „těšovský“, „boršická“, „hucká“, atd. Pro oblast Strážnicka je typickým tancem párový tanec danaj a Kyjovsko se vyznačuje tancem skočná. Jedním z nejznámějších mužských tanců je verbuňk, který je pro tuto oblast typický. Je to mužský, sólový, improvizovaný, slovácký tanec, který je doprovázený zpěvem. Od roku 2005 je tento tanec zařazen do Seznamu nehmotného světového kulturního dědictví UNESCO. V oblasti Dolňácka nalezneme mnoho rozmanitých, bohatých krojů. Nalezneme zde čtrnáct druhů krojů.¹

---

¹ ŽŮREK, Zbyněk. Dolňácko. *Folklor a lidová kultura na Moravě* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://folklorweb.cz/narodopisne-regiony/dolnacko/>

Hornácko

Oblast Hornácka se rozkládá na jihovýchodě Slovácka. Je to malá oblast, do které spadá deset obcí: Velká nad Veličkou, Javorník, Kuželov, Hrubá Vrbka, Malá Vrbka, Lipov, Louka, Súchov, Vápenky a Nová Lhota. Za nejstarší muziku na Hornácku je považována gajdošovská muzika, postupem času však gajdy nahradila basa. Ve 20. století známý primáš Jožka Kubík vytvořil vlastní muziku, ve které se poprvé objevil pedálový cimbál a od té doby je na Hornácku hlavním doprovodem cimbálová muzika. Typickým tancem pro Hornácko, stejně jako pro Dolnácko, je párový sedlácký tanec. Blíže řečeno starosvětská, což je starší ozdobená forma. Vyskytují se zde i figurální tance jako je ševcovská, mazurka, šotyšky, špacírpolka...Vyžívají se zde i taneční hry jako je holoubek, šátečková, hojačky a podobně. Hornácký kroj je známý svou jednoduchostí. Kroj Hornácka je pokládán za nejstarší formu kroje na Moravě.²

Moravské Kopanice

Tato oblast se nachází na hranicích se Slovenskem. Spadá sem oblast Starého Hrozenkova, tedy obce Starý Hrozenkov, Žitková, Vápenice a Lopeník. Nejrozšířenějším druhem lidové písně jsou především lidové balady. V průběhu let se muzika vyvíjela, nejprve taneční doprovod dělaly gajdy, postupem se to proměnilo na gajdošskou muziku nebo na malou hudeckou muziku, kterou obsahují dvoje housle a malá basa. Typickým tancem Moravských Kopanic je tanec hrozenký, což je dynamický točivý tanec. Podobně jako na Hornácku jsou zde oblíbené figurální tance, jako je šátečková, řeznická...Pro muže je zde typický palicový a zbojnický tanec. Zajímavostí je, že zde úplně chybí verbuňk, jako v jediné oblasti Slovácka. Jelikož se tato část nachází na hranicích se Slovenskem, pronikl sem čardáš, typický Slovenský tanec, dnes známý jako Kopaničiarský čardáš. Moravské Kopanice mají jeden z nejlépe zachovaných krojů na Moravě, protože obsahuje dávno zaniklé krojové součástky.³

---

² ŽŮREK, Zbyněk. Hornácko. *Folklor a lidová kultura na Moravě* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://folklorweb.cz/narodopisne-regiony/dolnacko/>

³ ŽŮREK, Zbyněk. Moravské Kopanice. *Folklor a lidová kultura na Moravě* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://folklorweb.cz/narodopisne-regiony/dolnacko/>

Podluží

Oblast, která je považována za nejjižnější část Slovácka. Tedy od Hodonína po Břeclav, což zahrnuje 18 vesnic či měst. Pro Podluží jsou typické táhlé písně, a těch je převážně více než písní tanečních. Po druhé světové válce zde byl vysoký nárůst dechové hudby, čímž se vytratila téměř všechna smyčcová muzika, která se sem zase vrátila v druhé polovině 20. století. K nejznámějším tancům Podluží patří vrtěná, chlapecké hošije a verbuňk. Na mužském kroji jsou zajímavé jejich ohnivě červené nohavice. Ženy mají na hlavách bohaté čepení.⁴

Hanácké Slovácko

Oblast Hanáckého Slovácka je velmi rozsáhlá oblast, která se rozkládá na území okresu Břeclav, přes Hustopeče až po Moravský Žižkov a z druhé strany sahá až po Kyjov k Ždánickému lesu. Velkou roli zde hraje dechová muzika, která téměř vytlačila cimbálové muziky. Typickým tancem pro Hanácké Slovácko je skočná. Zvláštním tancem této oblasti je hodový tanec zavádka, kterým se zavádějí nejprve stárky a poté ostatní dívky k tanci pod māj. Na východní části Hanáckého Slovácka je na krojích vidět vliv kyjovka a podluží. Na jižní část je dominantní vliv podlužáckého kroje.⁵

---

⁴ ŽŮREK, Zbyněk. Podluží. *Folklor a lidová kultura na Moravě* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://folklorweb.cz/narodopisne-regiony/dolnacko/>

⁵ PLOCEK Jiří. Hanácké Slovácko. *Folklor a lidová kultura na Moravě* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://folklorweb.cz/narodopisne-regiony/dolnacko/>

3.4. ZVYKY A TRADICE NA SLOVÁCKU

Slovácko je bohaté na folklorní akce a dodnes se zde udržuje spousta zvyků a tradic. Je zde mnoho krásných krojů, kvalitních lidových muzik, zpěváků, tanečníků a podobně. Různé kulturní akce, festivaly nebo zvyky jsou většinou organizovány folklorními soubory, které působí buď ve vesnicích, nebo ve městech. Jelikož se na Slovácku dodržuje mnoho tradic a zvyků během celého roku, v této práci budou popsány pouze ty nejvýznamnější.

Masopust

Masopust je období prožitků a hodokvasů, požívání tučného masa a koblih, období veselosti, zpěvu a tance. Masopustní období není přesně vymezeno, začíná zhruba koncem Vánoc, tedy od 7. ledna a trvá až do Popeleční středy, kdy začíná doba postní. V masopustním období se konaly plesy, bály, muziky a svatby. Tuto dobu ukončuje masopustní průvod, kterým končí veškerá zábava a lidé se uchylují do ticha a postu, v dnešní době už dodržují jen křesťané. Jedná se o průvod masek, který chodí po vesnici nebo městě. Jako hlavní symbol fašanku je maska medvěda, dále zde najdeme různorodé masky, jako jsou různá zvířata, cikáni, strašidla, slamění panáci a podobně. Průvod chodí vesnicí, vybírají peníze a lidé jim nabízejí bohaté občerstvení, jako jsou smažené koblihy, uzené maso, špek, boží milosti či slivovici. Masky zpívají folklorní písně, mají různé nástroje, například ozembuch. V některých vesnicích, především tam, kde jsou folklorní soubory, muži tančí tanec jménem „Pod Šable“, je to tanec, kde muži stojí v kruhu a drží šable, které v kruhu přeskakují a podlézají. Večer bývá obvykle zábava, kde se koná pochovávaní basy, to znamená žertovný proces pohřbu basy a promlouvá se o prohřešcích a provinění lidí z vesnice. Je to vlastně symbolika konce zábavy a začátek postní doby.

Velikonoční pondělí

Z celého průběhu Velikonočních svátků je třeba vyzdvihnout po folklorní stránce především Velikonoční pondělí. K tomuto dni se nevážou žádné církevní oslavy, jde čistě o lidovou tradici. Jedná se o mrskání dívek a žen spletenými vrbovými pruty. Na Uherskohradištsku je den pomlázky přezdíván jako Šlaháčka a spleteným vrbovým prutům se říká žila. Význam mrskání vrbovými pruty souvisel s vírou v plodonosnou a životadárnou sílu vegetace, která se dotykem přenáší na člověka (Bláhůšek a kol., 2006, s. 27). V tento den chlapani či muži oblékají kroje a často ve skupinách obcházejí dívky z vesnice či okolí. Jako odměna za vyšlahání bývají malovaná vajíčka, které chystají dívky předešlý den. Dále pak

stuhy, které dívky vážou na žiluchlapci, ale i různé pohostění. O tom, že jsou tradice velikonoční pomlázky silné, svědčí například tradovaná pověra o tom, že opomenutá, nepomlazená dívka či žena do roka uschla (Skopová, K., 2007, s. 17).

Stavění Máje

Stavění máje je velmi stará tradice, která se objevuje v různých podobách v mnoha evropských státech. Traduje se, že tyto máje měly v minulosti představovat strážné duchy, kteří chrání vesnici před zlými démony. Na venkově se tento zvyk udržel déle než ve městech, v dnešní době je to spojováno s obecní zábavou ve stylu opékání špekáčků a pobavení u hudby (Vondrušková, A., 2015, s. 135). Máj se staví večer před prvním májem, staví se z listnatých nebo jehličnatých stromů, s kmenem očištěným od kůry, s ponechanou korunou ozdobenou stuhami a šátky. Je zvykem máj hlídat, protože podřezání máje někým z jiné vesnice znamená újmu na prestiži místní chasy (Bláhůšek a kol., 2006, s. 27).

Jízda králů

Kdysi šlo o obřadní zábavy, které se konaly v období letnic. O jejich původní podobě nemáme mnoho informací, existují pouze teorie. Pravděpodobně se vycházelo z obřadního obcházení či objíždění polí a pozemků vesnic. O roli krále se většinou soutěžilo. Královská družina na Slovácku se skládala z deseti až třiceti jezdců. Nejprve obřadně žádali představitele obce o povolení, aby se tato objíždka mohla konat a potom následovalo objíždění domů s typickými proslovy a pokřiky. Tato tradice jízdy králů se zachovala až do dnes. Král bývá oblečen v honosném kroji se stuhami a květinami, nesmí za celou dobu promluvit, proto má v ústech růži či jinou květinu. Kroj krále a pobočníků je ženský. Má nejlepšího koně, který je honosně ozdoben stuhami. Taková tradice se na Slovácku udržuje už pouze ve Vlčnově, v Hluku, ve Skoronicích u Kyjova a v Kunovicích. Jízda má charakter obřadního průvodu a procházení celou vesnicí. Ráno si pro krále přijedou jezdci, a poté se všichni odeberou před radnici, kde žádají o souhlas jízdy. Potom se koná slavnostní mše svatá. Po mši jde průvod vesnicí v čele s králem. Následuje taneční zábava a různé veselí (Vondrušková, A., 2015, s. 151 - 156).

Dožínky

Z historického hlediska jsou dožínky typické pro oblasti, kde obilí představovalo hlavní zdroj obživy. Na větších šlechtických statcích bylo zvykem, že se na konci sklizně uspořádala menší hostina pro žence. Takže dožínky byly spíše oslavou individuálních jednotlivých statků. Až později v 19. století se začaly pořádat společné obecní dožínky (Vondrušková, A., 2015, s. 165 - 166). Dnes se dožínky udržují na Slovácku v mnoha vesnicích a městech. Často pod záštitou folklorních souborů nebo jiných spolků ve vesnici. Každý rok jsou vybráni hospodáři, kterým průvod ženců přichází poděkovat za úrodu, nesou v rukou honosný věnec vyrobený z obilí, plodin a květin. Po poděkování hospodářům se koná slavnostní mše svatá za poděkování za úrodu. Následuje zábava a veselí.

Hody

Hody se konaly v každé obci vždy na podzim, když byla sklizena úroda, jako poděkování za tuto úrodu. Hody se v každé obci konají v jiném termínu, který je většinou určen podle data vysvěcení místního kostela nebo podle svátku světce, který je patronem kostela, což však nemusí být pravidlem (Vondrušková, A., 2015, s. 175). Hody jsou největší folklorní událostí všech obcí. V každé oblasti Slovácka se průběh hodových oslav liší, ale podstata je všude stejná. Hody trvají dva nebo tři dny a hlavním dnem může být buď sobota, nebo neděle, to záleží na tradicích dané oblasti Slovácka. Hlavní aktér hodů je chasa, neboli mládež z vesnice, která se stará o průběh hodů. Ústředními postavami hodů jsou stárci. Průběh hodů se liší podle dané oblasti. Hlavním bodem je krojový průvod chasy vesnicí, který vede k domům stárků. Stárci jsou postupně vyzvednutí chasou a u jejich domu probíhají různé vyvolávačky, říkání stárků, zpěv, tanec a pohoštění. Důležitou částí hodů je také průvod chasy k obecnímu úřadu, kde chasa prosí starostu obce o povolení k hodům a starosta předává chase slavnostně právo k uspořádání hodů ve vesnici. Hody jsou považovány za největší slavnost obce, která se na ně důkladně připravuje. Je to čas plný tance, zpěvu, vína a oslav.

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Výzkumná část bakalářské práce je zaměřena na zkoumání vlivu folklorních souborů na dospívající osoby. Práce je zaměřena na zjištění názorů, zkušeností, postojů k tradicím a folkloru adolescentů. Výzkum zkoumá motivaci adolescentů k pravidelné docházce do folklorního souboru a jejich vztah k folkloru a tradicím.

4.1. STANOVENÍ CÍLŮ VÝZKUMU

Hlavním cílem výzkumné části bakalářské práce je prostřednictvím výzkumného šetření zkoumat význam působení dospívajících ve folklorním souboru, přínos folklorního souboru pro dospívajícího.

Dílní cíle jsou následující:

Zkoumat důvody a motivaci k návštěvě folklorních souborů

Prostřednictvím rozhovoru s adolescenty zjistit, co je motivovalo k pravidelnému navštěvování folklorních souborů.

Zkoumat význam tradic a folkloru v životě dospívajícího

Prostřednictvím rozhovoru zjistit postoj adolescentů k folkloru a tradicím, jejich budoucnost ve folkloru.

Výzkumné otázky:

Jaký význam mají tradice a folklor v životě dospívajícího?

Co dospívající motivuje k navštěvování folklorních souborů?

Jaké faktory ovlivňují dospívajícího k navštěvování folklorního souboru?

Co přináší navštěvování folklorního souboru dospívajícím?

4.2. METODOLOGIE VÝZKUMU

Pro tuto práci jsme zvolili techniku kvalitativního výzkumu. Kvalitativní výzkum se podle Hendla definuje jako „*proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách*“ (Hendl, J., 2008, s. 48).

Nástrojem kvalitativního šetření je rozhovor, jehož cílem je získat detailní a komplexní informace o studovaném jevu. U kvalitativního výzkumu nejsou výsledky dosaženy pomocí statických metod nebo jinými způsoby kvantifikace. Jedním ze znaků kvalitativního výzkumu je také to, že výzkumníci používají malý počet respondentů (Švaříček, Šed'ová a kol., 2014, s. 13 - 16).

Typickým znakem kvalitativního výzkumu je na začátku vybrat téma a určit základní výzkumné otázky. Během výzkumu se další otázky mohou modifikovat nebo doplňovat. Díky této možnosti je považován kvalitativní výzkum za pružný typ výzkumu, při kterém nevznikají pouze výzkumné otázky, ale také nové hypotézy, rozhodnutí, jak modifikovat výzkumný plán a analýzu. Sběr dat a jejich analýza probíhá v delších časových intervalech. Analýza dat a jejich sběr probíhají současně (Hendl, J., 2008, s. 48).

Výzkumná metoda v této bakalářské práci je zvolena jako **polostrukurovaný rozhovor**. Rozhovor je nejčastější používanou metodou pro sběr dat v kvantitativním výzkumu. Polostrukurovaný rozhovor spočívá v tom, že jsou předem připravené okruhy témat a otázek, na které se výzkumník bude ptát. Je zde však prostor i na volné vyjádření respondenta (Švaříček, Šed'ová a kol., 2014).

4.3. VLASTNÍ VÝZKUM

Výzkum je proveden formou rozhovoru s dospívajícími. Celkově bylo zvoleno 6 respondentů, kteří pravidelně navštěvují folklorní soubory. Z toho byly čtyři ženy a dva muži. Všichni respondenti byli ve věku od 14 do 18 let. Všichni respondenti bydlí ve Zlínském kraji, konkrétně v oblasti Slovácka.

Pro dobrý přehled o respondentech byla vytvořena tabulka, kde jsou zaznamenány údaje o tom, jaký navštěvují folklorní soubor a od kolika let se aktivně věnují folkloru.

Respondent	R1	R2	R3	R4	R5	R6
Pohlaví	Muž	Žena	Žena	Žena	Žena	Muž
Věk	18	15	18	17	16	14
Folklorní soubor	Kalina	Hopsák	Kunovjan	Kunovjan	Kalina	Hopsák
Věk návštěvy prvního souboru	Od 4 let	Od 6 let	Od 6 let	Od 8 let	Od 6 let	Od 7 let

Tabulka č. 1: Informace o respondentech

4.4. ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

Jako metodu analýzy dat jsem zvolila otevřené kódování. Podle Hendla otevřené kódování: „vede k seznamu témat, jenž pomáhá výzkumníkovi vidět témata v celku a stimuluje ho při hledání dalších témat. Výzkumník tento seznam postupně třídí a organizuje, kombinuje a doplňuje v další analýze“ (Hendl, 2016, str. 251).

Pomocí metody otevřeného kódování jsem data roztrídila do těchto kategorií:

- A) Význam folkloru v životě
- B) Činitelé, kteří ovlivňují motivaci k navštěvování folklorního souboru
- C) Jak mě v životě ovlivňuje folklorní soubor

D) Vztah k folkloru a tradicím

E) Jak se chci podílet se na udržování tradic v budoucnu

F) Co mi přináší folklorní soubor do života

A) Kategorie 1 – Význam folkloru v životě

V této kategorii jsem se ptala respondentů, co pro ně znamená folklor a jestli k folkloru přišli sami, nebo je vedli rodiče od dětství. Všichni respondenti se shodli na tom, že je k folkloru vedli rodiče, avšak později se sami rozhodli věnovat se aktivně folkloru a navštěvovat folklorní soubor. Pro většinu respondentů je folklor víc než koníček. Respondenti vnímají folklor jako životní styl, radost a jisté pouto, čemu ne každý může porozumět.

Například pro respondenta č. 2 je folklor druhá rodina a nedovede si bez něj představit život. Folklorní soubory navštěvuje od 6 let: *„Folklor je pro mětanec, zábava, společnost, druhá rodina a celkově bych si bez něj nemohla život představit, zpěv a spoustu dalších věcí.“*

Stejně tak pro respondenta č. 1 znamená folklor určitý životní styl, radost a relax. Od dětství navštěvoval soubory, a díky tomu se k folkloru vrátil i později: *„Folklor je životní styl, radost ze života, super skupina lidí, ale i relax od školy a podobně. Už jako malý (4roky) jsem chodil do Dolinečky, poté jsem přešel do DFS Merinek, který jsem nechal kvůli TK Rokaso a k folkloru jsem se znovu vrátil v 15.,“*

Pro respondenta č. 6 je folklor pouto, a také poznávání nových lidí: *„Tak jelikož se mu už nějaký čas věnuju, tak nějaké pouto tam bude, hlavně ho beru jako prostředek, kde se člověk seznámí s novými kamarády, pozná, nové lidi a případně i nová místa, když někam vyjedeme.“* Na folkloru má nejradši to, že poznává nové lidi: *„Asi to, že tam můžu být s lidmi, kteří jsou mi jistým smyslem sympatičtí, pak třeba i to navazování nových kamarádství a podobně. Prostě mě to baví.“*

Pro respondenta č. 3 znamená folklor především setkávání se s přáteli a něco, čemu každý nemůže porozumět: *„Folklor pro mě znamená setkávat se s přáteli, se kterými mám společný koníček, takové naše malé něco, čemu ne každý rozumí, protože ne všichni folkloru rozumí a baví je.“*

Pro respondenta č. 5 znamená folklor udržování tradice a reprezentaci místa, ze kterého pochází: *„Krásnou tradici, kterou stojí za to udržovat; muziku a tanec, které spojují*

lidi; přátele; zážitky; možnost reprezentovat místo, z kterého pocházím. „Na folkloru mám nejradši muziku v podání cimbálovky.“

Stejně tak pro respondenta č. 4 znamená folklor hrdost, že je součástí něčeho co má tradici, ale i zábavu a radost: *„Folklor pro mě znamená nejen zábavu, ale i hlavně radost. Ať už to, že se díky němu seznamuji a sblížuji s jinými lidmi. Ale hlavně jakousi hrdost, že jsem součástí něčeho většího, co má tradici už po staletí.“*

U všech respondentů byl určitý vliv rodičů, kteří je vedli k folkloru od raného věku, ale postupně si k folkloru našli cestu samu.

Respondenta č. 2 vedli i rodiče, ale také jistý vliv měli sourozenci: *„Dá se říci, že mě vedli k folkloru i rodiče, ale také hlavně moji sourozenci, díky kterým jsem začala už ve svých 6 letech.“*

Respondenta č. 1 k folkloru vedla spíše maminka, která pochází ze Slovácka: *„Určitě jo, spíš mamka, protože taťka je z Ostravy. Částečně mamka a částečně i místo, kde bydlím. Už ve 2 letech mám fotku v kroji, možná dokonce v 1 roku v kočárku. To teď přesně nevím.“*

Respondent č. 3 odpovídá takto: *„V první třídě jsme měli národopisný kroužek vedený naší paní učitelkou, která byla vedoucí Handrláčku, rodiče mě zapsali a čekali, jestli mě to chytne.“*

Respondent č. 4: *„Rodiče a babička. Ale pak jsem měla několik let pauzu a vrátila jsem se k tomu pak už sama.“*

Respondent č. 6: *„Rodiče jsou sice folkloristi, ale nenutili mě, vybral jsem si ho sám.“*

B) Kategorie 2 - Činitelé ovlivňující motivaci k navštěvování folklorního souboru

V této kategorii jsem se ptala respondentů, na jakém místě mají folklorní soubor, a jaká je pro ně motivace k pravidelné návštěvě daného souboru. Jestli je motivuje to, že se mohou zdokonalovat, a tak vystupovat na podiu či je větší motivací třeba kolektiv v souboru. Pro většinu respondentů je návštěva folklorního souboru největším koníčkem, který mají. Tři respondenty nejvíc motivuje to, že se mohou neustále zlepšovat, a tak směřovat k vystupování se souborem a vidí za sebou úspěch, který je dál motivuje. Další tři respondenty motivuje hlavně to, že se setkávají s přáteli, mají pohyb a vystupování pro ně není hlavní.

Respondent č. 1 vidí svůj největší zájem celkově ve folkloru: „*To je těžká otázka... Ale nejspíš ano, spíše obecně folklor, ale folklorní soubor k tomu silně napomáhá. A vede.*“

Pro respondenta č. 2 byl folklorní soubor v minulých letech největším koníčkem, ale teď už se to změnilo: „*Ted už spíše není největším koníčkem, ale pár let zpátky jsem to dělala celým srdcem a opravdu mě to bavilo, teď už je to takové o ničem docela.*“

Respondent č. 6 reaguje následovně: „*Převážně. Ještě sport. Ale je to celkem vyvážené poslední dobou.*“

Pro další respondenty je folklorní soubor největším koníčkem, který mají.

Dále jsme se věnovali otázce ohledně motivace k pravidelné docházce.

Respondenta č. 1 motivuje hlavně to, že ho baví tančit a scházet se s lidmi se stejným zájmem. Motivuje ho i vystupování, ale není to hlavní záměr: „*Já vlastně ani nevím, nedělám to pro to, abych byl profi tanečník, a tak... spíš mě to baví, je to relax, super parta lidí, a aspoň pak někde u cimbálu nestojím/nesedím bokem a nedívám se, ale tančím... A to co možná nejlíp. Vystoupení jsou pak jen třešnička na dortu. Motivuje mě i vystupování, ale zároveň mě to baví a těším se na každou další zkoušku.*“

Respondenta č. 2 motivují především kamarádi, ale i udržování tradic a záliba v tanci: „*Nejvíce mě motivovali vždy lidé a momentálně moji nejlepší kamarádi, se kterými se pořád potkáváme. Dále také udržování tradic a záliba k tanci. Horší je to díky lidem co tam začali chodit, a také mám spíše jiné zájmy, ale chtěla bych se tomu i tak nadále aspoň trochu věnovat.*“

Podobně to má i respondent č. 6, pro kterého je důležitý především kolektiv a vystupování je spíše vedlejší: „*Baví mě to, rád se učím nové tance a mám celkem rád tamní kolektiv (když se k tomu přidají i muzikanti je to ideální) a poslední dobou mi ubývá sportu, tak to беру jako malou kompenzaci – o to víc se snažím nezadít aspoň folklor. To vystupování je spis vedlejší – asi víc pro zábavu a pohyb (tak 30:70%).*“

Pro respondenta č. 3 je důležitá motivace k pravidelné docházce v tom, že se může zlepšovat: „*To, že můžu být čím dál lepší a že se dostanu do obsazení.*“ Ale motivací je i to, že může tančit na vystoupení, když bude dobrý: „*No, vlastně ano, protože vidíš, že si něco dokázal.*“

Podobně je to i u respondenta č. 4: „*Tak hlavně snaha se neustále zlepšovat a pocit zodpovědnosti, protože kdybych pravidelně nechodila, tak pak všem ostatním pokazím vystoupení.*“

A taky u respondenta č. 5 je podobná motivace zlepšovat se a tančit na vystoupení: „Možnost pořád se zlepšovat a učit se nové věci.“

C) Kategorie 3 – Jak mě v životě ovlivňuje folklorní soubor

V této oblasti jsem položila respondentům otázky, jestli se musí vzdát něčeho na úkor pravidelné docházky do folklorního souboru, a jak je folklorní soubor ovlivňuje. Pět z šesti respondentů odpověděli, že se musí něčeho vzdát na úkor souboru.

Respondent č. 5 odpověděla: „Občas třeba na úkor učení do školy nebo dostatečně dlouhého spánku, protože zkoušky mívám navečer.“

Respondent č. 1 si musí odříct pouze party s přáteli: „Naštěstí chodím do souboru, kde se to zas tak moc "nehrotí" a zkoušky máme jednou týdně v pátek večer, takže jediné co musím oželeť, jsou chlastačky v pátek ve městě. Což mi vůbec nevadí.“

Respondent č. 3 se musí vzdát i jiných zálib a zábavy: „Ano. Například jiný sport, ale jinak spíš zábava.“

Podobně tak i respondent č. 6: „Jen ve středu částečně posilovny. Jinak to mám naplánované, aby ne.“

Respondent č. 4 říká: „Ano, času a lenosti. Ale pak se mi to vrátí zase v něčem jiném samozřejmě. Jinak bych to nedělala.“

Pouze respondent č. 2 se ničeho nemusí vzdávat na úkor souboru: „Určitě nemusím, ale ani dříve jsem nemusela.“

Na otázku, jestli respondenty nějakým způsobem ovlivňuje soubor, odpovědělo pět respondentů, že jim trávení času ve folklorním souboru nějakým způsobem ovlivňuje jejich život. Pouze jeden respondent odpověděl, že mu trávení volného času v souboru nijak život neovlivňuje.

Respondent č. 2 reagoval: „Určitě, už jenom to, že jsme jezdili na zájezdy, mi dalo hodně. Osamostatnila jsem se, poté když to tak řeknu, naučili mě alkoholu, dále mám více znalostí a dovedností ohledně tance. Celkem dost mi ho ovlivnil.“

Respondent č. 4: „Určitě. Našla jsem díky němu nové přátele, navštěvuji akce, na které bych jinak nejezdila. A mám i lepší fyzickou Ale je to i odříkání, hlavně časové. Že už nemám tolik času na ostatní přátele, protože mám buď zkoušku, nebo vystoupení.“

Respondent č. 3 „*Možná v tom, že nemám tolik volného času například v pátek večer.*“

Respondent č. 5 „*Ano. Rozhodně zabírá poměrnou část mého volného času. Potkávám se díky němu se svými kamarády a občas i nové získávám. Stejně tak získávám zkušenosti.*“

Respondent č. 6 odpovídá, že mu folklorní soubor život nijak neovlivňuje: „*Díky tomu že je to "školní" soubor, tak spis ne.*“

D) Kategorie 4 - Vztah k folkloru a tradicím

V této kategorii jsem se respondentů ptala na to, jestli by se chtěli folkloru věnovat celý život a zda by chtěli vést své děti k folkloru. Všichni respondenti odpověděli, že by se chtěli věnovat folkloru celý život, a taky by chtěli své děti k folkloru vést.

Respondent č. 1 říká: „*Rád bych... tanečně to asi bohužel moc nepůjde, ale uvažoval jsem, že bych pak mohl začít v některém mužském pěveckém sboru. A rozhodně k tomu povedu i své děti.*“

Respondent č. 2: „*Určitě ano, chtěla bych, aby se i mé děti o folkloru aspoň dozvěděli nebo aspoň si jej zkusili.*“

Respondent č. 6 odpovídá následovně: „*Tak samozřejmě. Ale pokud jim bude opravdu moc proti kůži, nebudu jim ho nutit.*“

Respondent č. 4 „*Určitě. V Kunovicích máme Tetičky z Kunovic, co zpívají.*“

A odpověď, jestli by chtěla vést své děti k folkloru: „*Samozřejmě. Určitě to mám v plánu*“

Respondent č. 5 by se chtěla věnovat v budoucnu folkloru i vést své děti k němu: „*Chtěla bych své děti vést k folkloru, rozhodně.*“

E) Kategorie 5 - Jak se chci podílet na udržování tradic v budoucnu

Další část mého výzkumu je zaměřena na to, jestli je pro respondenty důležité udržovat tradice v dnešní době. Jestli by se chtěli na udržování tradic podílet i nadále a zda si dovedou představit bydlet někde, kde se folklor tak nežije jako v jejich oblasti.

Na otázku, zda si respondenti myslí, že je důležité v dnešní době udržovat tradice, všichni odpověděli, že to důležité je. Především kvůli zachování památek našich předků, a taky protože je to naše cenné dědictví.

Respondent č. 2 si myslí, že udržování tradic je důležité: „*Myslím si, že ano, mám docela strach, abychom na ně nezapomněli, i když momentálně jsou dosti oblíbené a rozšířené, ale i tak díky modernímu světu je dost možné, že bychom o ně rychle mohli přijít.*“

Podobně tak i respondent č. 5 „*Ano, je to odkaz našich předků a byla by škoda, kdyby zanikl. Zároveň je to něco specifického, čím se nemůže chlubit jen tak každý. A v dnešní "online" době spojuje folklor lidi dohromady, a podle mě je důležité, aby spolu lidé byli naživo, a nejen za obrazovkami.*“

Respondent č. 6: „*Celkem ano, byl bych rád, kdyby přežily i dnešní dobu a věřím, že se najdou lidi, kteří se o udržení budou starat i nadále.*“

Respondent č. 1 si myslí: „*Rozhodně, vždyť to je jedna z nejdůležitějších věcí, co máme. V dnešní době, kdy ke všemu multikulturní, americké atp. je tohle to, co nás dělá jiné, tedy jedinečně.*“

Respondent č. 4 říká: „*Pro mě určitě. Zachovává nám to tu identitu, díky které můžeme hrdě prohlašovat, že jsme z Moravy. Nebo aspoň pro mě to tak je.*“

A respondent č. 3 si myslí, že je důležité zachovávat tradice: „*Protože by se měla taková památka zachovávat, je to určitým způsobem úcta k našim předkům.*“

Na otázku, jestli si respondenti dovedou představit bydlet někde jinde, kde se tradice tak nedodržují, odpověděli tři respondenti, že si to sice dovedou představit, ale bylo by to pro ně těžké a dva respondenti odpověděli, že to je pro ně důležité.

Respondent č. 6: „*Je pro mě celkem důležitý, ale kdybych musel, asi by mi nic jiného nezbývalo. Holt život je změna.*“

Respondent č. 5 odpověděl: „*Asi bych to zvládla, ale nedokážu si představit, že bych na nějakém místě bez folklóru strávila celý zbytek života.*“

Podobně tak i respondent č. 4 „*Dovedu si to představit, ale bylo by to pro mě asi těžké, protože by mi to strašně chybělo.*“

Tak i respondent č. 1, „*Jako asi dovedu, ale bylo by to na nic.*“

Další dva respondenti si to nedovedou představit:

Respondent č. 3: „*Nejspíš nedovedla, je to velká část mého života.*“

Respondent č. 2: „*Jo je to pro mě důležité, zbožňuju takové slavnosti, jako když jsou hody, slavnosti vína a spousty takových.*“

F) Kategorie 6 – Co mi přináší folklorní soubor do života

Tato kategorie je zaměřena na přínos folklorních souborů pro respondenty, a jestli jsou hrdí na to, že tančí v souboru a žijí folklorní život.

Všichni respondenti odpověděli na otázku, zda jsou hrdí, že žijí folklorní život, že na to hrdí jsou.

Respondent č. 6 odpověděl: *„Jasně. Kdo by nebyl.“*

Dále respondent č. 1 odpověděl na otázku, jestli je hrdý na svůj folklorní život a proč si myslí, že je to dobrá volba: *„Jsem na to hrdý, i když většina lidí v dnešní době se za to už spíše směje a odsuzuje to. A proč je to dobrá volba? To nevím, ale prostě mě tam táhne "Srdce"“*

A respondent č. 2 odpověděl následovně: *„Ano určitě jsem, nikdy jsem neměla tendenci to před někým skrývat a jsem ráda, že jsem měla tu možnost, abych se stala jeho součástí, také jsem ráda, že když chce někdo pomoci s folklorem tak jde většinou za mnou.“*

Další otázka zněla, co respondentům přináší návštěva folklorních souborů.

Odpověď respondenta č. 4 zněla takto: *„Hlavně radost a hrdost.“*

Respondentu č. 5 přináší soubor hlavně smysluplnost a otevřené možnosti: *„Přináší mi rozhodně radost a pocit, že smysluplně využívám svůj volný čas. Myslím, že díky tomu můžu potkat spoustu zajímavých lidí, od kterých se něco naučím, a otevřou se mi nové obzory.“*

Pro respondenta č. 6 jsou to hlavně přátelé a pohyb a myslí si, že soubor je dobrá volba: *„Asi to bude znít, že to“ furt“ opakuju dokola, ale baví mě to, mám tam kamarády, věřím, že díky tomu najdu i další – a ano, ať už třeba kvůli udržení tradic nebo kvůli pohybu. To už je na daném člověku ať si vybere.“*

Respondent č. 3 odpovídá na to, co mu přináší soubor, a taky jestli mu přijde kolektiv v souboru jiný než ostatní: *„Nové zkušenosti, přátelé, cestování. To je těžko, v každém kolektivu je společný zájem jiný, tady je to tanec.“*

A pro respondenta č. 2 je to třeba i cestování a poznávání nových kultur: *„Přináší mi přátele, taneční a pěvecké zkušenosti, hezké vzpomínky možnosti poznávat různé jiné kultury, cestovat za hranice i po ČR.“*

4.5. VÝZKUMNÉ ZÁVĚRY

Při vyhodnocování hlavních a dílčích cílů vyplývá několik závěrů. V první kategorii, která byla zaměřena na to, jaký má folklor význam pro dospívající, jsem se respondentů ptala, zda si k folkloru našli cestu sami, či je k němu vedli rodiče. Všichni respondenti se shodli na tom, že je už od školního věku vedli rodiče k folkloru. Všichni respondenti navštěvovali folklorní soubor již od základní školy. Postupně si však k němu našli cestu sami a folklor se pro ně stal srdeční záležitostí. Druhá otázka v této kategorii směřovala k tomu, jaký význam má folklor v životě respondentů. Všichni respondenti se také shodli na tom, že je pro ně folklor radost, setkávání se s novými lidmi, ale i udržování tradic. Pro respondenty má folklor velký význam, a je pro jejich život hodně důležitý.

V druhé kategorii výzkumu jsem se zaměřila především na motivaci respondentů k pravidelné návštěvě folklorního souboru. Taky jsem se ptala, zda je folklorní soubor prioritou pro respondenty. Čtyři respondenti se shodli, že mají folklorní soubor jako největší zálibu ve svém životě. Dva respondenti se shodli, že to není úplně největší koníček, ale mají ho postavený vysoko ve svých hodnotách. Zajímala mě také otázka ohledně motivace. Zde se rozdělili respondenti na dvě poloviny. Na ty, pro které je hlavní motivace, že se chtějí neustále zlepšovat, posouvat dál, a tak dosáhnout lepších výkonů, aby mohli vystupovat na různých folklorních vystoupeních. Pro druhou polovinu respondentů je hlavní motivace, že se v souboru setkávají s lidmi, mají pohyb, ale i v tom, že se učí něco nového, a to co je baví.

Třetí kategorie mého výzkumu byla zaměřena na vliv folklorního souboru na život respondenta. Ptala jsem se, zda respondenti pocítují nějaký vliv folklorního souboru ve svém životě a jestli se musí něčeho vzdát na úkor této záliby. Pět respondentů z šesti odpovědělo, že se na úkor pravidelné docházky musí něčeho vzdát. Někteří zábavy, jiní nějakého jiného koníčku nebo času na přátele. Zároveň se pět z šesti respondentů shodlo, že jim folklorní soubor nějakým způsobem ovlivnil jejich život. Pro většinu respondentů to je hlavně omezení volného času na své přátele nebo na jiné věci. Vliv pocítují i v tom, že si v souboru našli nové přátele se stejnou zálibou nebo se zdokonalili v tanci a zlepšili svou fyzickou.

Čtvrtou kategorii jsem zaměřila na otázku budoucnosti a folkloru. Zda by se respondenti chtěli folkloru věnovat po celý život. Zda by k folkloru chtěli vést třeba i své děti v budoucnu. Všichni respondenti odpověděli, že by se určitě chtěli věnovat folkloru celý život. Ne třeba tanečně, ale chtěli by se podílet na udržování tradic. A taky by chtěli vést své děti k folkloru.

Pátá kategorie byla zaměřena na udržování tradic v dnešní době, jestli by se respondenti chtěli podílet třeba ve svém městě či vesnici na udržování tradic, a proč je to pro ně důležité.

Také jsem se respondentů ptala, jestli si dovedou představit, že by se odstěhovali někam, kde se folklor nežije v takové míře. Pro všechny respondenty je udržování tradic v dnešní době důležité už jen proto, že to je jisté bohatství, které zůstalo po našich předcích a měli bychom si toho vážit a být hrdí na to, že tyto tradice máme. Na otázku, zda si respondenti dovedou představit, že se odstěhují někam jinam, kde se tradice tak neudrží, odpověděli čtyři respondenti, že si to sice dovedou představit, ale bylo by to pro ně těžké, protože je pro ně folklor hodně důležitý. Dva respondenti si to vůbec nedovedou představit, protože folklor je velká součást jejich života.

V poslední šesté kategorii jsem se respondentů ptala na otázku, jestli pocítují nějaký přínos pravidelné návštěvy folklorního souboru. Co jim to dává a jestli jsou hrdí na to, že tančí v souboru a podílejí se na udržování tradic. Všichni respondenti odpověděli, že jsou hrdí na to, že navštěvují folklorní soubor a podílí se na udržování tradic. Pro všechny respondenty má folklorní soubor jistý přínos. Častá odpověď zněla, že jim soubor přinesl nové přátele, zkušenosti a radost. Pro některé to znamená i smysluplnost, cestování a poznávání.

Z výzkumu plyne, že folklorní soubory mají vliv na respondenty, ovšem člověk, který se rozhodne jít touto cestou, by měl mít k folkloru a tradicím vztah a měla by to pro něj být srdeční záležitost, protože taková záliba častokrát zabere spoustu volného času. Na začátku výzkumu jsem zvolila čtyři výzkumné otázky. Hlavní otázka výzkumu zněla, co folklorní soubory přináší dospívajícím a druhá otázka, jaký mají folklor a tradice význam v jejich životě. Z odpovědí jsem zjistila, že pro mladé lidi, kteří se plně věnují folkloru, to je jistý životní styl, velká část jejich života, bez které si nedovedou představit být. Přináší jim náplň života, radost, nové přátele a nové zkušenosti. Folklor je pro ně srdeční záležitost, které by se chtěli věnovat celý život. Další otázka zněla, jak dospívající ovlivňuje návštěva folklorního souboru. Forma trávení volného času ve folklorních souborech má na dospívající značný vliv především v tom, že na ně působí motivačně. Mladí lidé se chtějí zdokonalovat v tanci, aby mohli vystupovat na podiu. Je to pro ně i sebezapření a spousta pohybu. Musí této zálibě věnovat svůj volný čas, a to někdy znamená do jisté míry přemáhání se. Folklorní soubory jsou také důležité v tom, že dávají mladým lidem vhled do historie našich předků a do toho, co nám po nich zůstalo jako dědictví. To si myslím, že je velmi důležité v dnešní době, protože z mladých lidí se najde jen málo těch, kteří se opravdu zajímají o udržování tradic a podílí se na tom. Poslední otázka výzkumu byla zaměřena na motivaci mladých lidí k pravidelné návštěvě souboru. Z čehož vyplynulo, že je důležité být něčím motivován, a to buď tím, že člověk se může zdokonalovat a mířit k vystupování na podiu nebo setkávání se přáteli a naučení se něčeho nového v oblasti, která je pro ně zábavná a přináší jim potěšení.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na téma Působení ve folklorních souborech jako forma trávení volného času dospívajících. Toto téma jsem si vybrala především, protože se sama aktivně věnuji folkloru, pravidelně navštěvuji folklorní soubor a myslím si, že je důležité uvést do podvědomí existenci takové formy trávení volného času. Folklor a tradice udržuje v dnešní době jen málokdo, a proto je důležité poukázat na takové oblasti, kde jsou tradice stále neoddelitelnou součástí celého roku.

Cílem bakalářské práce bylo zkoumat význam působení dospívajících ve folklorním souboru. V teoretické části bakalářské práce jsem se věnovala vymezení problematiky trávení volného času, popsala jsem specifika vývojového období adolescence a přiblížila jsem význam folkloru v dnešní době, jakým způsobem se dnes dodržují zvyky a tradice na Slovácku.

V empirické části jsem si vyzoomila čtyři výzkumné otázky, na které jsem hledala odpověď pomocí rozhovoru s respondenty, kteří aktivně navštěvují folklorní soubory na Slovácku, blíže řečeno na Uherskohradištsku. Z empirického výzkumu jsem zjistila, že pro mladé lidi není folklor jen volnočasová záliba, ale jistým způsobem životní styl. Tito lidé byli vedeni k folkloru již od dětství svými rodiči, postupem času si k němu vytvořili vztah sami a nyní si už bez folkloru nedovedou představit svůj život. Když se chce člověk folkloru věnovat naplno, musí tomu obětovat spoustu volného času, který by mohli využít jinak. Folklorní soubor však dospívajícím lidem přináší radost, životní náplň, nové přátele a zážitky, pro které stojí za to i nějaká oběť a sebezapření. Takovou největší motivací k pravidelné návštěvě folklorního souboru je to, že pokud se člověk snaží a pracuje na sobě, může vystupovat na různých folklorních událostech, festivalech jak v České republice, tak i v zahraničí. Potlesk, který zazní po vystoupení, může znamenat jistou odměnu, za to, že člověk něco dokázal a posunul se dál.

Na zvyky a tradice bychom neměli zapomínat, protože je to velké bohatství po našich předcích. Je to něco, co nám připomíná naši historii, naši vlast a oblast, ze které pocházíme. Měli bychom se snažit zachovávat tradice, aby budoucí generace nebyly ochuzeny o něco takového a mohli okusit, co to folklor je a co obnáší.

SEZNAM ODBORNÝCH ZDROJŮ

BITTNEROVÁ, Dana, JANEČEK, Petr, ed. *Folklor atomového věku: kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v soudobé české společnosti*. Praha: Národní muzeum, 2011. ISBN 978-80-7036-315-7.

BOCAN, M., MAŘÍKOVÁ, H., SPÁLENSKÝ, A. *Hodnotové orientace dětí ve věku 6-15 let*. [online] 2011 Praha: Dostupné na: <http://userfiles.nidm.cz/file/KPZ/KA1-vyzkumy/hodnotove-orientace-deti-ve-veku6-15-let.pdf>

BLAHUŠEK, Jan. *Identifikace a dokumentace jevů tradiční lidové kultury v České republice*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006. ISBN 80-861-5677-X

BROUČEK, Stanislav, JEŘÁBEK, Richard a kol. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska, věcná část A-N*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2007. 636 s. ISBN 978-80-204-1712-1.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 1. vydání. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. 4. vydání. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 8071789275.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Sociologie životního způsobu*. Praha: Grada, 2010. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2456-0.

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickejteórii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2004. ISBN 8022319309.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006, s. 183. ISBN 80-247-1284-9.

MACEK, P. *Adolescence*, 2. upravené vydání. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

MIČKA, Jan. *Folklor nebo folklorismus?* [online]. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <http://www.folklorweb.cz/clanky/20050225.php>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. 2002. Praha: Čihák Tisk, 2002.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6

PÁVKOVÁ, J. aj. *Pedagogika volného času*. 3. vyd. Praha: Portál s.r.o, 2008. 224s. ISBN 978-80-7367-423-6

PAVLICOVÁ, Martina, UHLÍKOVÁ, Lucie. *Od folkloru k folklorismu: Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1997. 238 s. ISBN 80-86156-06-0.

SCHAUEROVÁ, Alena. *Od folkloru k folklorismu* [online]. 2006, 93 [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/jaro2009/ETMB18/KDO_UDRZUJE_SOUCASNY_FOLKLOR_-_uprava_04_03_2009.pdf

SKOPOVÁ, Kamila. *Hody, půsty, masopusty: slavíme, vaříme, zdobíme a hrajeme si celý rok podle lidových tradic*. Praha: Akropolis, 2014. ISBN 978-80-7470-077-4.

SIROVÁTKO, Oldřich. *Kdo udržuje současný folklor* [online]., 8 [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/jaro2009/ETMB18/KDO_UDRZUJE_SOUCASNY_FOLKLOR_-_uprava_04_03_2009.pdf

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. Praha: Karolinum, 2005, s. 467. ISBN 80-246-0956-8

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času.*, Brno: Print-Typia, 2001. 2. doplněné vydání. ISBN 80-86384-00-4.

VONDRUŠKOVÁ, Alena a Kamila SKOPOVÁ. *České zvyky a obyčeje*. Praha: Albatros, 2004. ISBN 80-00-01356-8.

ŽŮREK, Zbyněk. *Folklor a lidová kultura na Moravě* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://folklorweb.cz/narodopisne-regiony/dolnacko/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Rozhovor č. 1

Příloha č. 2 – Rozhovor č. 2

Příloha č. 3 – Rozhovor č. 3

Příloha č. 4 – Rozhovor č. 4

Příloha č. 5 – Rozhovor č. 5

Příloha č. 6 – Rozhovor č. 6

Příloha č. 1 – Rozhovor 1

Jaký folklorní soubor navštěvuješ?

„Momentálně navštěvuji 2 folklorní soubory FS Kalina a chodím do taneční složky národopisného souboru na guh – Hopsák.“

Od kolika let se věnuješ folklorním souborům?

„Už jako mály (4roky) jsem chodil do Dolinečky, poté jsem přešel do DFS Merinek, který jsem nechal kvůli TK Rokaso a k folkloru jsem se znovu vrátil v 15.“

Takže folklorně žiješ už od mala...

„Jo“

Vedli tě k folkloru rodiče?

„Určitě jo, spíš mamka, protože taťka je z Ostravy. Částečně mamka a částečně i místo, kde bydlím. Už ve 2 letech mám fotku v kroji, možná dokonce v 1 roku v kočárku. To teď přesně nevím.“

Co pro tebe znamená folklor?

„Folklor je životní styl, radost ze života, super skupina lidí, ale i relax od školy a podobně.“

Je folklorní soubor největším koníčkem pro tebe?

„To je těžká otázka... Ale nejspíš ano, spíše obecně folklor, ale folklorní soubor k tomu silně napomáhá. A vede.“

Co tě motivuje k tomu chodit do FS?

„Já vlastně ani nevím, nedělám to pro to, abych byl profi tanečník a tak... spíš mě to baví, je to relax, super parta lidí, a aspoň pak někde u cimbálu nestojím/nesedím bokem a nedívám se, ale tančím... A to co možná nejlíp. Vystoupení jsou pak jen třešnička na dortu.“

Takže tě motivuje spíš to, že chceš umět tančit než vystupování na podiu?

„Motivuje mě i vystupování, ale zároveň mě to baví a těším se na každou další zkoušku.“

Motivuje tě k návštěvě i to, že jsi v dobrém kolektivu?

„Určitě jo, a částečně i pro to jsem tolikrát soubor změnil, než jsem si "sedl" s ostatními lidmi. Dělá to fakt hodně.“

Na jakém místě máš folklor?

„Už jsem chtěl odpovědět mezi 2 a 5 levým žebrem, tedy u srdce. Ale na zebříčku asi hned za rodinou a školou.“

V čem návštěva folklorní soubor ovlivňuje tvůj život? Musíš se něčeho vzdát na úkor FS?

„Naštěstí chodím do souboru, kde se to zas tak moc "nehrotí" a zkoušky máme jednou týdně, v pátek večer, takže jediné co musím oželet, jsou chlastačky v pátek ve městě. Což mi vůbec nevadí.“

Chtěl by ses folkloru věnovat celý život?

„Rád bych... tanečně to asi bohužel moc nepůjde, ale uvazoval jsem, že bych pak mohl začít v některém mužském pěveckém sboru. A rozhodně k tomu povedu i své děti.“

Takže si myslíš, že udržování tradic je důležité i pro budoucnost?

„Rozhodně, vždyť to je jedna z nejdůležitější věcí co máme. V dnešní době, kdy ke všemu multikulturní, americké, atp. Je tohle to, co nás dělá jiné, tedy jedinečně.“

Takže si nedovedeš představit život bez folkloru? Nebo se přestěhovat někde, kde se tradice nedodrží?

„Jako asi dovedu, ale bylo by to na nic.“

A poslední otázka je, proč si myslíš, že návštěva folklorního souboru je dobrá volba v tvém životě, a jestli jsi hrdý na to, že soubor navštěvuješ?

„Jsem na to hrdý, i když většina lidí v dnešní době se za to už spíše smějí a odsuzují to. A proč je to dobrá volba? To nevím, ale prostě mě tam táhne "Srdce"“

Příloha č. 2 – Rozhovor č. 2

Jaký soubor navštěvuješ?

„Momentálně chodím do Hopsáku.“

Od kolika let tento soubor navštěvuješ?

„Tento konkrétní teprve měsíc.“

A jinak jsi navštěvoval ještě i jiné soubory?

„Chodila jsem ještě do Děcek z Kunovic a do Kunovjanu.“

Co všechno pro tebe znamená folklor?

„Folklor je pro mě tanec, zábava, společnost, druhá rodina a celkově bych si bez něj nemohla život představit, zpěv a spoustu dalších věcí.“

Vedli tě k folkloru rodiče nebo jsi k němu přišla sama?

„Dá se říci, že mě vedli k folkloru i rodiče, ale také hlavně moji sourozenci, díky kterým jsem začala už ve svých 6 letech.“

Takže do souborů chodíš od 6 let nepřetržitě?

„Přesně tak.“

Je soubor pro tebe největším koníčkem?

„Ted už spíše není největším koníčkem, ale pár let zpátky jsem to dělala celým srdcem a opravdu mě to bavilo, teď už je to takové o ničem docela.“

Co tě nejvíc motivovalo nebo motivuje chodit do souboru? Co se změnilo na tom, že už je soubor pro tebe horší?

„Nejvíce mě motivovali vždy lidé a momentálně moji nejlepší kamarádi, se kterými se pořád potkáváme. Dále také udržování tradic a záliba k tanci. Horší je to díky lidem co tam začali chodit, a také mám spíše jiné zájmy, ale chtěla bych se tomu i tak nadále aspoň trochu věnovat.“

Takže tě motivoval hlavně kolektiv? Je kolektiv v souboru jiný než ostatní? Vnímáš nějaké rozdíly?

„Ano dá se říci, že ano, ale také záliba k tanci. Když to tak řeknu, tak lidé díky tomu, že chodí do souboru tak mají zájem o lidi a nemají potřebu někoho pomlouvat anebo tak něco, jsou více přátelští a jsou mi milejší než ostatní. Rozdíly určitě vnímám, už jenom kvůli tomu, že člověka co nemá žádné zájmy, tak vám klidně řekne, abyste tam jednou nešli. Ale vy sami byste si to nikdy neřekli ani by vás to nenapadlo. Dá se říci, že vás svádí "špatnou" cestou.“

Ovlivnil soubor nějak tvůj život?

„Určitě, už jenom to, že jsme jezdili na zájezdy, mi dalo hodně, osamostatnila jsem se, poté když to tak řeknu, naučili mě alkoholu, dále mám více znalosti a dovednosti ohledně tance. Celkem dost mi ho ovlivnil.“

Musíš nebo musela ses něčeho vzdát na úkor souboru?

„Určitě nemusím, ale ani dříve jsem nemusela.“

Chtěla by ses folkloru věnovat celý život?

„Určitě ano, chtěla bych, aby se i mé děti o folkloru aspoň dozvěděli nebo aspoň si jej zkusili.“

Myslíš si, že je důležité udržovat tradice v dnešní době?

„Myslím s, že ano, mám docela strach, abychom na ně nezapomněli, i když momentálně jsou dost oblíbené a rozšířené, ale i tak díky modernímu světu je dost možné, že bychom o ně rychle mohli přijít.“

Chtěla by ses v budoucnu podílet na udržování tradic například ve vaší obci či městě?

„Nevím, jestli úplně podílet, ale nějak přispívat bych chtěla.“

Je pro tebe do budoucna důležité bydlet v oblasti, kde se folklor žije?

„Jo je, zbožňuju takové slavnosti, jako když jsou hody, slavnosti vína a spousty takových.“

Když se vrátíme zpět k souboru, je něco, co ti soubor přináší?

„Přináší mi přátele, taneční a pěvecké zkušenosti, hezké vzpomínky možnosti poznávat různé jiné kultury, cestovat za hranice i po ČR.“

Jako poslední otázku bych se tě zeptala, jestli jsi hrdá na to, že tančíš v souboru a žiješ naplno folklor?

„Ano určitě jsem, nikdy jsem neměla tendenci to před někým skrývat a jsem ráda, že jsem měla tu možnost, abych se stala jeho součástí, také jsem ráda, že když chce někdo pomoci s folklorem tak jde většinou za mnou.“

Děkuji moc za rozhovor.

Příloha č. 3 – Rozhovor č. 3

Jaký soubor navštěvuješ a od kolika let?

„Navštěvuju Kunovjan od 15 let.“

Co všechno pro tebe znamená folklor?

„Folklor pro mě znamená setkávat se s přáteli, se kterými mám společný koníček, takové naše malé něco, čemu ne každý rozumí, protože ne všichni folkloru rozumí a baví je.“

A ty jsi k folkloru přišla sama nebo tě k němu vedli rodiče od mala?

„V první třídě jsme měli národopisný kroužek vedený naší paní učitelkou, která byla vedoucí Handrláčku, rodiče mě zapsali a čekali, jestli mě to chytne.“

Takže folklorní soubor je tvým koníčkem už od první třídy?

„V podstatě ano.“

Je to pro tebe nejdůležitější koníček, který máš?

„Ano“

Co tě motivuje k pravidelné docházce do souboru?

„To, že můžu být čím dál lepší a že se dostanu do obsazení.“

Takže je velká motivace v tom, že budeš tančit na vystoupení?

„No, vlastně ano, protože vidíš, že si něco dokázal.“

V čem soubor ovlivňuje tvůj život?

„Možná v tom, že nemám tolik volného času například v pátek večer.“

Znamená to, že se musíš něčeho vzdát na úkor souboru?

„Ano“

Čeho například? Jsou to i jiné koníčky nebo spis zábava?

„Například jiný sport, ale jinak spíš zábava.“

Chtěla by ses folkloru věnovat celý život?

„v určitých směrech ano“

Chtěla bys k folkloru vest i své děti?

„určitě ano“

Myslíš si, že je důležité udržovat v dnešní době tradice?

„myslím, že ano“

Proč?

„Protože by se měla taková památka zachovávat, je to určitým způsobem úcta k našim předkům.“

Dovedla by sis představit, odstěhovat se někam, kde se nežije tak folklorně, nebo je to pro tebe prioritou?

„Nejspíš nedovedla, je to velká část mého života.“

Když se vrátíme zpět k souboru, co ti Kunovjan přináší do života?

„nové zkušenosti, přátelé, cestování“

Je kolektiv v souboru jiný než ostatní?

„To je těžko, v každém kolektivu je společný zájem jiný, tady je to tanec.“

Jsi hrdá na to, že tancuješ v souboru?

„Ano“

dekuju moc za rozhovor, moc mi to pomohlo

Příloha č. 4 – Rozhovor č. 4

Jaký soubor navštěvuješ?

„Kunovjan“

Od kolika let tento soubor navštěvuješ?

„od 17“

Co všechno pro tebe znamená folklor?

„Folklor pro mě znamená nejen zábavu, ale i hlavně radost. Ať už toho, že se díky němu seznamuji a sblížuji s jinými lidmi. Ale hlavně jakousi hrdost, že jsem součástí něčeho většího, co má tradici už po staletí.“

Vedli tě k folkloru rodiče už od mala nebo jsi k tomu našla sama cestu?

„Rodiče a babička. Ale pak jsem měla několik let pauzu a vrátila jsem se k tomu pak už sama.“

Proč sis vybrala zrovna folklorní soubor jako koníček?

„Protože mě baví zpívání a tanec. A folklor samozřejmě.“

Je to pro tebe největší koníček, který máš?

„Teď ano.“

Co tě motivuje k pravidelné docházce do souboru?

„Tak hlavně snaha se neustále zlepšovat a pocit zodpovědnosti, protože kdybych pravidelně nechodila, tak pak všem ostatním pokazím vystoupení.“

Takže tě motivuje nejvíc to, abys mohla vystupovat?

„Asi ano. A celkově, abych se prostě zlepšovala a naučila se to.“

Ovlivňuje soubor nějak tvůj život?

„Určitě. Našla jsem díky němu nové přátele, navštěvuji akce, na které bych jinak nejezdila. A mám i lepší fyzickou Ale je to i odříkání, hlavně časově. Že už nemám tolik času na ostatní přátele, protože mám buď zkoušku, nebo vystoupení.“

Znamená to tedy, že se na úkor souboru musíš něčeho vzdát?

„Ano, času a lenosti. Ale pak se mi to vrátí zase v něčem jiném samozřejmě. Jinak bych to nedělala.“

Chtěla by ses folkloru věnovat celý život?

„Určitě. V Kunovicích máme Teticky z Kunovic co zpívají.“

Chtěla bys k folkloru vest i své děti?

„Samozřejmě. Určitě to mám v plánu.“

Myslíš, že je důležité v dnešní době udržovat tradice?

„Pro mě určitě. Zachovává to nám tu identitu, díky které můžeme hrdě prohlašovat, že jsme z Moravy. Nebo aspoň pro mě to tak je.“

Dovedla by sis představit, že bys žila někde jinde, kde se folklor tak nežije, nebo je to pro tebe prioritou?

„Dovedu si to představit, ale bylo by to pro mě asi těžké, protože by mi to strašně chybělo.“

Když se vrátíme zpět k souboru, co ti soubor přináší do života?

„Hlavně radost a hrdost.“

Takže jsi hrdá na to, že tančíš v souboru?

„Určitě“

Příloha č. 5 – Rozhovor č. 5

Jak jaký folklorní soubor navštěvuješ?

„FS Střešňa a FS Kunovjan“

Od kolika let se věnuješ souboru?

„od 6“

Vedli tě k folkloru rodiče nebo jsi k němu přišla sama?

„Vedli mě rodiče.“

Co všechno pro tebe znamená folklor?

„Krásnou tradici, kterou stojí za to udržovat; muziku a tanec, které spojují lidi; přátele; zážitky; možnost reprezentovat místo, z kterého pocházím.“

Co máš na folkloru nejradši?

„Na folkloru mám nejradši muziku v podání cimbálovky.“

Proč jsi začala chodit do souboru i ve starším věku?

„Protože mě lákalo posunout se dál a naučit se tancovat všemožné tance.“

Je to pro tebe největší koníček, který máš?

„Myslím, že ano.“

Co tě nejvíc motivuje k pravidelné návštěvě souboru?

„Možnost pořád se zlepšovat a učit se nové věci.“

Motivuje tě třeba i to, že můžeš vystupovat?

„Určitě“

Ovlivňuje soubor nějak tvůj život?

„Ano. Rozhodně zabírá poměrnou část mého volného času. Potkávám se díky němu se svými kamarády a občas i nové získávám. Stejně tak získávám zkušenosti.“

Musíš se něčeho vzdát na úkor souboru?

„Občas třeba na úkor učení do školy nebo dostatečně dlouhého spánku, protože zkoušky mívám navečer.“

Je pro tebe folklor na prvním místě?

„No, vzhledem k tomu, že mám i jiné koníčky, se priority občas střídají, protože se snažím vyhovět všem. Ale z dlouhodobého hlediska se o první místo dělí se skautem.“

Chtěla by ses folkloru věnovat celý život?

„Ano“

Je podle tebe důležité udržovat tradice v dnešní době?

„Ano, je to odkaz našich předků a byla by škoda, kdyby zanikl. Zároveň je to něco specifického, čím se nemůže chlubit jen tak každý. A v dnešní "online" době spojuje folklor lidi dohromady, a podle mě je důležité, aby spolu lidé byli naživo, a ne jen za obrazovkami.“

Chtěla bys k folkloru vest i své děti v budoucnu?

„Chtěla bych své děti vést k folklóru, rozhodně.“

A dovedla by sis představit, přestěhovat se někam, kde se folklor tak nežije?

„Asi bych to zvládla, ale nedokážu si představit, že bych na nějakém místě bez folklóru strávila celý zbytek života.“

Když se vrátíme zpět k souboru, co ti to přináší a proč si myslíš, že je to dobrá volba v životě?

„Přináší mi rozhodně radost a pocit, že smysluplně využívám svůj volný čas. Myslím, že díky tomu můžu potkat spoustu zajímavých lidí, od kterých se něco naučím, a otevrou se mi nové obzory“.

Jsi hrdá na to, že tancuješ v souboru?

„Ano“

Tak to je všechno, moc děkuji za tvůj čas.

Příloha č. 6 – Rozhovor č. 6

Jaký soubor navštěvuješ?

„Ted' už jen Hopsák, teprve znovu začínám po problémech se zády.“

Od kolika let chodíš do souboru?

„od 7“

Vedli tě k folkloru rodiče nebo jsi k němu přišel sám?

„Rodiče jsou sice folkloristi, ale nenutili mě, vybral jsem si ho sám.“

Co všechno pro tebe znamená folklor?

„Tak jelikož se mu už nějaký čas věnuju, tak nějaké pouto tam bude, hlavně ho beru jako prostředek, kde se člověk seznámí s novými kamarády, pozná, nové lidi a připadne i nové místa, když někam vyjedeme.“

A co máš na folkloru nejradši?

„Asi to, že tam můžu být s lidmi, kteří jsou mi jistým smyslem sympatičtí, pak třeba i to navazování nových kamarádství a podobně. Prostě mě to baví.“

Proč jsi začal chodit do souboru i ve starším věku?

„Po přechodu ze základky na gympl jsem přešel do Hopsáku jako alternativu za Hradišťanek, do kterého jsem po páté třídě přestal chodit. A taky částečně kvůli dalšímu pohybu.“

Je folklorní soubor pro tebe největším koníčkem?

„Převážně. Ještě sport. Ale je to celkem vyvážené poslední dobou.“

Co tě motivuje k tomu, abys do souboru chodil?

„Baví mě to, rád se učím nové tance a mám celkem rád tamní kolektiv (když se k tomu přidají i muzikanti je to ideální) a poslední dobou mi ubývá sportu, tak to beru jako malou kompenzaci- o to víc se snažím nezazdít aspoň folklor.“

Je tvá motivace třeba i v tom, že můžeš vystupovat nebo to máš spíš pro zábavu a pro pohyb?

„To vystupování je spis vedlejší- asi víc pro zábavu a pohyb (tak 30:70%).“

Ovlivňuje soubor nějak tvůj život?

„Díky tomu že je "školní" soubor, tak spis ne.“

Musíš se něčeho vzdát na úkor souboru?

„Jen ve středu částečně posilovny. Jinak to mám naplánované, aby ne.“

Chtěl by ses folkloru věnovat celý život?

„Ano“

Je pro tebe důležité, aby se tradice udržovaly v dnešní době?

„Celkem ano, byl bych rád, kdyby přežily i dnešní dobu a věřím, že se najdou lidi, kteří se o udržení budou starat i nadále.“

Chtěl by ses podílet na udržování tradic i v budoucnu?

„Určitě ano“

Chtěl bys k folkloru vést i své děti v budoucnu?

„Tak samozřejmě. Ale pokud jim bude opravdu moc proti kůži, nebudu jim ho nutit.“

A dovedl by sis představit, že by ses odstěhoval někam, kde se folklor tak nežije? Nebo je to pro tebe podstatná část života?

„Je pro mě celkem důležitý, ale kdybych musel, asi by mi nic jiného nezbyvalo. Holt život je změna.“

Když se vrátíme k souboru, co ti to přináší a proč si myslíš, že chodit do souboru je dobrá volba?

*„Asi to bude znít, že to „furt“ opakuju dokola, ale baví mě to, mám tam kamarády, věřím, že díky tomu najdu i další- a ano, ať už třeba kvůli udržení tradic nebo kvůli pohybu. To už je na daném člověku ať si vybere.“***Dobře a poslední**

otázka, jsi hrdý na to, že chodíš do souboru a žiješ folklorní život? „Jasně. Kdo by nebyl.“